

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

over de voorstellen tot aanpassing van de wet van 12.06.1991 op het consumentenkrediet om haar in overeenstemming te brengen met de richtlijn 2008/48 van 23 april 2008.

Brussel, 14 mei 2009

SAMENVATTING

De Raad stelt vast dat het streven naar volledige harmonisatie zoals in richtlijn 2008/48/EG wordt beoogd, moeilijk is gebleken omdat de verschillen tussen de lidstaten zo groot zijn, wat betreft het wetgevend kader dat toepasselijk is op het consumentenkrediet in de verschillende landen van de Unie.

Om de omzetting van de richtlijn tot een goed einde te kunnen brengen, acht **de Raad** het essentieel de dubbele doelstelling die hij nastreeft voor ogen te houden, namelijk een echte interne markt creëren en waarborgen dat alle consumenten in de Gemeenschap een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming van hun belangen genieten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen unaniem dat de Belgische wetgever gebruik moet maken van de vrijheid die de richtlijn hem laat om in de mate van het mogelijke de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (WCK) te handhaven, die in de loop van de tijd herhaaldelijk werd herzien, en voor een echt evenwicht heeft gezorgd tussen de legitieme rechten van de kredietgevers en de bescherming van de consumenten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen immers vast dat men van de wens om een totale harmonisatie te bereiken is overgestapt op de wens van een gerichte totale harmonisatie, waarbij de lidstaten alle vrijheid van handelen krijgen om de (talrijke) gebieden die niet in de richtlijn aan bod komen, te reglementeren. Ze stellen vast dat zulks ook het geval is voor de regelgeving inzake sancties, die niet in de richtlijn aan bod komt. Op dit vlak zijn **deze vertegenwoordigers** van mening dat het huidige stelsel inzake sancties een essentiële verworvenheid is van de WCK en moet worden gehandhaafd.

Ze stellen overigens vast dat zelfs op de gebieden die wel in de richtlijn aan bod komen, vaak een beoordelingsmarge wordt gelaten aan de lidstaten. Volgens **deze vertegenwoordigers** is het dus ook aangewezen, om voor elk geharmoniseerd "domein" ook de vraag te stellen wat in feite het voorwerp van de harmonisatie is.

Vervolgens herinneren **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** eraan, dat volgens het Agostini-arrest de algemene gedragsregels die gelden voor alle (economische) activiteiten, bijvoorbeeld voortvloeiend uit het verbintissenrecht (plicht om te goeder trouw te handelen ; regels inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid ;...) ook in de door de richtlijn bedoelde geharmoniseerde domeinen kunnen worden gehandhaafd en toegepast door de lidstaten.

Dat geldt volgens hen ook voor de artikelen 10, 11 en 15 WCK, die niet meer zijn dan een omzetting, voor de kredietgevers, van het gemeen recht inzake beroepsaansprakelijkheid, en die dus moeten worden behouden.

Zo wijzen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** er ook op dat de richtlijn af en toe regels bevat die van toepassing zijn in het geval van welbepaalde omstandigheden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bepaling in de richtlijn die de basisinformatie harmoniseert die aan de consument dient te worden verstrekt wanneer het contract in de loop van de uitvoering kan worden gewijzigd : volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** legt deze bepaling de lidstaten geenszins de verplichting op een wijziging van de contractuele voorwaarden tijdens de uitvoering van de overeenkomst toe te staan.

Uiteindelijk zijn **deze vertegenwoordigers** het er algemeen mee eens dat de omzetting van de richtlijn de gelegenheid bij uitstek is om sommige aspecten van de wet van 12 juni 1991 te verbeteren. **Ze** formuleren

daartoe een aantal voorstellen, waaronder het voorstel om in een betere opleiding van de kredietbemiddelaars te voorzien.

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** is het raadzaam dat alle interveniënten en betrokken partijen het spel van de omzetting correct spelen, met respect voor de wensen van de Europese wetgever.

De omzetting van de richtlijn is een goede gelegenheid om de doelstellingen van de Belgische wet op het consumentenkrediet te herformuleren. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** zijn van oordeel dat de wetgever evenzeer economische objectieven als het objectief van consumentenbescherming dient na te streven. Ook zijn zij van oordeel dat de toekomstige wet zich moet richten tot de gemiddelde consument, in plaats van tot de meest kwetsbare consument. Dit stemt overeen met de Europese visie: de consument informeren, zodat hij in staat wordt gesteld een weloverwogen beslissing te nemen.

Alle bepalingen van de richtlijn die onder de totale harmonisatie vallen, moeten getrouw worden omgezet in Belgisch recht, wat eveneens een aanpassing vereist van sommige bepalingen van de kaderwet van 12 juni 1991, die verder gaan dan wat in de richtlijn wordt bepaald.

Dat is met name zo voor de artikelen 10, 11 en 15 van de wet, waarvan de draagwijdte die van artikel 5, 6 van de richtlijn overschrijdt, waarin wordt bepaald dat de kredietgever/kredietbemiddelaar ertoe gehouden is de passende toelichtingen te verstrekken om de consument in staat te stellen, te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt.

Zo gaan ook artikel 30 van de wet, dat een principieel verbod oplegt van bedingen die er toe strekken de voorwaarden van de kredietovereenkomst te wijzigen, en artikel 31, §1, dat het verbod oplegt om de consument te verplichten bij de kredietgever, de kredietbemiddelaar of een aangewezen derde een andere overeenkomst te ondertekenen, veel verder dan wat in de richtlijn voorzien wordt en moeten ze dus worden aangepast.

Er dient inderdaad afstand te worden genomen van de vele wettelijke beperkingen en verboden, die de huidige wetgeving kenmerken. Deze leggen de contractuele vrijheid aan banden (niet alleen die van de kredietgever, maar ook die van de consument) en belemmeren de vernieuwing van producten. Eén en ander beïnvloedt op negatieve wijze de vraag naar goederen en diensten. Kan het bv. toeval zijn dat financieringshuur voor consumenten in België onbestaande is?

Bovendien merken **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** op dat de omzetting van de richtlijn de gelegenheid biedt om terug te komen op bepaalde aspecten van de wet, met name met het oog op het vereenvoudigen van de vormvereisten van de kredietovereenkomst, die momenteel de ontwikkeling van het elektronisch krediet verhinderen. Het is ook de gelegenheid om het statuut van de kredietbemiddelaars te herzien door een einde te maken aan het verbod voor onderagenten om aan bemiddeling te doen (artikel 63 van de wet), aangezien artikel 7 van de richtlijn de kredietbemiddelaars die bij wijze van nevenactiviteit als kredietbemiddelaar optreden, in staat stelt om af te wijken van de verplichtingen inzake precontractuele informatie, die wel voor de kredietgevers gelden.

De omzetting van de Europese richtlijn biedt eveneens de kans om de talrijke onduidelijkheden in de huidige wetgeving uit de wereld te helpen en een evenwichtiger sanctiesysteem -met aandacht voor de rechten van verdediging- uit te bouwen.

Tot slot benadrukken **de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** dat in een voldoende lange overgangperiode moet worden voorzien, die zij op 2 jaar minimum ramen, om de ondernemingen de gelegenheid te bieden de nieuwe bepalingen van de richtlijn toe te passen en de nodige aanpassingen op operationeel vlak aan te brengen.

De Raad voor het Verbruik die op 6 november 2008 door de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken verzocht werd een advies uit te brengen over de voorstellen tot aanpassing van de wet van 12.06.1991 betreffende het consumentenkrediet ten einde in overeenstemming te zijn met de richtlijn 2008/48 van 23 april 2008, is op 14 mei 2009 in plenaire vergadering bijeengekomen, onder het voorzitterschap van de heer Robert Geurts, en heeft huidig advies goedgekeurd.

De Raad voor het Verbruik heeft de Voorzitter verzocht huidig advies over te maken aan de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken en aan de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik,

Gelet op de adviesaanvraag van 6 november 2008 van de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken over de voorstellen tot aanpassing van de wet van 12.06.1991 betreffende het consumentenkrediet ten einde in overeenstemming te zijn met de richtlijn 2008/48 van 23 april 2008;

Gelet op de richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad;

Gelet op de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie "Financiële Diensten" tijdens haar vergaderingen van 2 december en 15 december 2008, 13 januari 2009, 26 januari 2009, 3 maart 2009, 24 maart 2009 en 16 april 2009;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : de dames Hoornaert (Fortis), Jourdain (Febelfin) en van den Broeck (OIVO), de heren Coemans (Gezinsbond), de Patoul (GREPA), El Omari (Vlaams Centrum Schuldbemiddeling), Noel (Observatoire du Crédit et de l'Endettement), van der Hertem (KBC), Van Lysebettens (FOD Economie) en Willaert (OIVO);

Gelet op de uitwerking van het ontwerpadvies door Mevrouw Jourdain (Febelfin) en de heer Willaert (OIVO);

BRENGT HET VOLGEND ADVIES UIT :

Op vraag van de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken, werd de Raad voor het Verbruik verzocht om de gevolgen van de omzetting van de richtlijn 2008/48/EG van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten (de richtlijn) voor de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (WCK) te onderzoeken en om de voorstellen tot aanpassing van de wet, die hij nodig acht, te formuleren ten einde zich, goed rekening houdende met de doelstellingen van de Belgische wetgever, aan te passen aan de richtlijn. Deze doelstellingen omvatten zowel de verbetering van de kwaliteit van de instemming van de kredietnemer als het invoeren van doeltreffende mechanismen ter voorkoming van overmatige schuldenlast. Dit onderzoek is het onderwerp van het 1ste gedeelte van dit advies.

De Raad meent bovendien dat de omzetting van de richtlijn de gelegenheid is om terug te komen op de wens om de wet van 12 juni 1991 te verbeteren. Het tweede gedeelte van het advies zal gewijd zijn aan dit onderzoek.

Eerste gedeelte: de omzetting van de richtlijn.

I. ALGEMENE VOORSTELLING

De verschillende organisaties vertegenwoordigd in de Raad geven hierna een algemeen overzicht van hun respectief standpunt.

1. De doelstellingen van de richtlijn

De Raad stelt vast dat de richtlijn 2008/48/EG net zoals de richtlijn 87/102/EEG die door haar wordt ingetrokken een dubbele doelstelling nastreeft: ze beoogt de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten *om te waarborgen dat alle consumenten in de Gemeenschap een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming van hun belangen genieten en om een echte interne markt te creëren.* (overweging 9).

Terwijl richtlijn 87/102 slechts een minimumharmonisatie beoogde, beoogt richtlijn 2008/48 evenwel een totale harmonisatie.

Deze perspectiefwijziging resulteert uit de vaststelling door de Commissie dat *de wetgevingen van de verschillende lidstaten inzake kredietverlening aan natuurlijke personen in het algemeen en consumentenkrediet in het bijzonder nog sterk uiteenlopen.* (overweging 3); de richtlijn onderstreept in dat verband: *De feitelijke en juridische situatie die uit deze nationale verschillen resulteert, brengt in sommige gevallen concurrentievervalsingen tussen kredietgevers in de Gemeenschap mee en scheidt belemmeringen voor de interne markt in het geval dat de lidstaten verschillende dwingende bepalingen hebben vastgesteld die strenger zijn dan die van Richtlijn 87/102/EEG* (overweging 4). *Teneinde de totstandkoming van een goed functionerende interne markt voor consumentenkrediet te vergemakkelijken, moet op een aantal kerngebieden een geharmoniseerd communautair kader worden geschapen.* (overweging 7).

Om deze oefening tot omzetting van de richtlijn tot een goed einde te brengen, is het dus van fundamenteel belang om de twee door de richtlijn nagestreefde doeleinden voor ogen te houden alsook de beweegredenen die tot de intrekking van richtlijn 87/102/EEG hebben geleid om ze door richtlijn 2008/48/EG te vervangen.

2. Het streefdoel van een volledige harmonisatie

De Raad merkt op dat het streven naar volledige harmonisatie moeilijk is gebleken omdat de verschillen tussen de lidstaten zo groot zijn, zowel op wetgevend vlak als wat de economische situaties en het

specifieke karakter van de nationale markten van consumentenkrediet betreft. Een eerste ambitieus ontwerp van richtlijn heeft de lidstaten ertoe gebracht om meer dan 200 amendementen in te dienen. Het streefdoel van een volledige harmonisatie moest worden opgegeven en uiteindelijk beperkt tot de harmonisatie van een aantal als kerngebieden gekwalificeerde gebieden (overweging 7); dit is wat **gerichte volledige** (of totale) **harmonisatie** wordt genoemd. Op die gebieden moet de omzetting de bepalingen van de richtlijn getrouw volgen. Zo wordt het dwingende karakter geregeld door artikel 22 dat bepaalt dat:

« In zoverre deze richtlijn geharmoniseerde bepalingen bevat, mogen de lidstaten geen bepalingen handhaven of invoeren in hun nationale wetgeving die afwijken van die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld. »

3. **Het standpunt van de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand**

3.1. Draagwijdte van de richtlijn

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand**, is het raadzaam dat alle interveniënten en betrokken partijen het spel van de omzetting correct spelen, met respect voor de wensen van de Europese wetgever. Bovendien kan een correcte en adequate omzetting van de richtlijn, waarbij er in het bijzonder wordt op toegezien dat de memorie van toelichting wordt opgesteld in overeenstemming met de artikelen, vermijden dat achteraf herstelwetten moeten worden aangenomen.

De omzetting van de richtlijn is een goede gelegenheid om de doelstellingen van de Belgische wet op het consumentenkrediet te herformuleren. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** zijn van oordeel dat de wetgever evenzeer economische objectieven als het objectief van consumentenbescherming dient na te streven. Ook zijn zij van oordeel dat de toekomstige wet zich moet richten tot de gemiddelde consument, in plaats van tot de meest kwetsbare consument. Dit stemt overeen met de Europese visie: de consument informeren, zodat hij in staat wordt gesteld een weloverwogen beslissing te nemen. Deze visie impliceert dat afstand wordt genomen van de vele wettelijke beperkingen en verboden, die de huidige wetgeving kenmerken. Deze leggen de contractuele vrijheid aan banden (niet alleen die van de kredietgever, maar ook die van de consument) en belemmeren de vernieuwing van producten. Eén en ander beïnvloedt op negatieve wijze de vraag naar goederen en diensten. Kan het bv. toeval zijn dat financieringshuur voor consumenten in België onbestaande is?

De omzetting van de Europese richtlijn biedt eveneens de kans om de talrijke onduidelijkheden in de huidige wetgeving uit de wereld te helpen en een evenwichtiger sanctiesysteem -met aandacht voor de rechten van verdediging- uit te bouwen.

3.2. Gevolgen voor het Belgisch recht

De omzetting van de richtlijn in ons recht zal een wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet noodzakelijk maken evenals in voorkomend geval van de besluiten genomen in uitvoering van de wet en zelfs van andere verwante wetten.

Zo zal onder meer het toepassingsgebied van de wet van 12 juni 1991 moeten worden aangepast aangezien de richtlijn met name de kredietovereenkomsten waarvan het bedrag lager is dan 200 € en hoger dan 75.000 € uitsluit. Ook wat de precontractuele informatie betreft, zal de wet moeten worden aangepast aangezien de richtlijn het gebruik van de SECCI invoert, een standaarddocument dat de «Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet » omvat, ter vervanging van de prospectus.

De richtlijn definieert bovendien de informatie die in de kredietovereenkomsten moet worden vermeld en regelt de voorwaarden waaronder een kredietovereenkomst met onbepaalde looptijd kan worden

beëindigd. Ook het herroepingsrecht van de consument alsmede de vervroegde aflossing van het krediet worden geregeld, evenals het JKP en bepaalde verplichtingen van de kredietbemiddelaars.

De omzetting van de richtlijn zal eveneens impliceren dat sommige bepalingen van de Belgische kaderwet die veel verder gaan dan wat de richtlijn bepaalt, in overeenstemming moeten worden gebracht.

Dat is met name zo voor de artikelen 10, 11 WCK waarbij aan de kredietgever/kredietbemiddelaar de aansprakelijkheid wordt opgelegd om uit te maken welke informatie noodzakelijk is om de financiële toestand en de terugbetalingsmogelijkheden van de consument te beoordelen en om het best aangepaste krediet te zoeken. Dat is ook zo voor artikel 15 WCK dat de kredietgever zelfs verbiedt om een kredietovereenkomst te sluiten als hij redelijkerwijze moet aannemen dat de consument niet in staat zal zijn de verplichtingen voortvloeiend uit de overeenkomst na te komen. Artikel 5, 6 van de richtlijn legt daarentegen aan de kredietnemer/kredietbemiddelaar op om de passende toelichtingen te verstrekken om de consument in staat te stellen, te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt.

Dient eveneens te worden aangehaald artikel 30 WCK, dat een principiële verbod oplegt van bedingen die er toe strekken de voorwaarden van de kredietovereenkomst te wijzigen, terwijl enerzijds artikel 8.2 van de richtlijn voorziet in herbeoordeling van de kredietwaardigheid van de consument indien de partijen overeenkomen het totale kredietbedrag na het sluiten van de kredietovereenkomst te wijzigen, en anderzijds artikel 10, 2, k van de richtlijn bepaalt om in de kredietovereenkomst de voorwaarden te vermelden waaronder uit de kredietovereenkomst voortvloeiende kosten kunnen worden gewijzigd (idem in artikel 5.1.i) van de richtlijn inzake precontractuele informatie).

Op dezelfde wijze verbiedt artikel 31, §1 WCK om de consument te verplichten om een andere overeenkomst te ondertekenen bij de kredietgever, de kredietbemiddelaar of een door hen aangewezen derde, terwijl artikel 3, g van de richtlijn bepaalt dat de verzekeringspremies in de totale kosten van het krediet moeten opgenomen worden als het sluiten van een verzekeringsovereenkomst verplicht is om het krediet te verkrijgen.

Tot slot merken de **vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** op dat de omzetting van de richtlijn de gelegenheid biedt om terug te komen op bepaalde aspecten van de wet met name met het oog op het vereenvoudigen van de vormvereisten van de kredietovereenkomst bepaald in artikel 14 WCK, die de ontwikkeling van het elektronisch krediet verhinderen.

Dit is ook de gelegenheid om het statuut van de kredietbemiddelaars te herzien door een einde te maken aan het verbod voor onderagenten om aan bemiddeling te doen (artikel 63 WCK), aangezien artikel 7 van de richtlijn de kredietbemiddelaars die bij wijze van nevenactiviteit als kredietbemiddelaar optreden, in staat stelt om af te wijken van de verplichtingen inzake precontractuele informatie, die wel voor de kredietgevers gelden.

3.3. Overgangperiode

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand wijzen erop dat in een voldoende lange overgangperiode moet worden voorzien, die zij op 2 jaar minimum ramen om de ondernemingen de gelegenheid te bieden de nieuwe bepalingen van de richtlijn toe te passen en de nodige aanpassingen op operationeel vlak aan te brengen.

4. **Het standpunt van de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties**

Volgens de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** moet bij de omzetting van de richtlijn in Belgisch recht rekening worden gehouden met de volgende elementen:

4.1. de wet van 12 juni 1991 is een harmonieus evenwicht tussen de rechten van de kredietgevers en de consumenten

De wet van 12 juni 1991 die in de loop van de tijd herhaaldelijk werd herzien, heeft ervoor gezorgd dat een echt evenwicht is bereikt tussen de legitieme rechten van de kredietgevers en de consumentenbescherming. De gevoelige vermindering van geschillen volgens de gepubliceerde rechtspraak, de constante vermindering van wanbetalingen geregistreerd bij de Centrale voor krediet aan particulieren en de toegenomen kredietactiviteit (zowel in aantal contracten als in globaal volume) toont aan dat de wetgeving haar doel bereikt heeft. Zij maakt het mogelijk om preventief de strijd tegen overmatige schuldenlast aan te binden zonder de ontwikkeling van de activiteit in die sector te verhinderen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisatie menen dat dit evenwicht in de mate van het mogelijke moet gehandhaafd worden. De gerichte harmonisatie geeft de Belgische wetgever overigens alle vrijheid van handelen om het hoog niveau van consumentenbescherming dat de richtlijn de lidstaten trouwens aanbeveelt, op die gebieden die niet in de richtlijn aan bod komen, te handhaven.

4.2. De draagwijdte van de richtlijn

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties herinneren eraan dat de richtlijn het resultaat van een complexe onderhandeling is. Er werden veel compromissen gesloten tussen de meest ontwikkelde lidstaten en de nieuwkomers in de Unie. De sterk liberaal georiënteerde ontwikkelingsmarkten zijn in aanvaring gekomen met de bekommernissen van de lidstaten waarvan de markt van het consumentenkrediet tot een zekere ontwikkeling is gekomen. De bekommernis van de ene partij om de ontwikkeling te bevorderen is soms in strijd met de vrees van de andere partij voor overdreven gebruik van krediet. De richtlijn draagt de sporen van al deze soms tegengestelde compromissen.

De omzetting regelt enkel de geharmoniseerde gebieden. De lidstaten behouden dus alle vrijheid¹ om de gebieden die niet in de richtlijn aan bod komen, te reglementeren inzonderheid : de verplichting om de consument individueel te adviseren, controle van zijn kredietwaardigheid om overmatige schuldenlast te voorkomen, de verplichtingen opgelegd aan de bemiddelaars of het burgerrechtelijk en strafrechtelijk sanctiesysteem. Voor al deze punten mag elke land zijn eigen beschermingsniveau bepalen.

Bovendien laat de richtlijn vaak zelfs op de door haar gedekte gebieden een beoordelingsmarge aan de lidstaten. Zo komt het dat de beoordelingsmarge die de lidstaten gelaten wordt, ondanks het feit dat het over een gerichte totale harmonisatie gaat, als gevolg heeft dat sommige bepalingen eerder van een minimumharmonisatie lijken voort te komen. Dat is zo het geval voor artikel 8 §1 betreffende de verplichting voor de kredietgever om de kredietwaardigheid van de consument² te beoordelen.

In dat zelfde licht, dient ook voor elk geharmoniseerd « domein » de vraag te worden gesteld wat in feite het voorwerp van de harmonisatie is; zo komt in de richtlijn de informatie inzake de debetrentevoet gedetailleerd aan bod. Dat betekent daarom niet dat al wat met de debetrentevoet te maken heeft voortaan geharmoniseerd is want zoals in overweging 32 wordt vastgesteld, gelden de bepalingen van nationale wetgevingen betreffende de debetrentevoet, die geen verband houden met consumentenvoorlichting, onverminderd.

¹ Zie. overweging (9) : *Wanneer zulke geharmoniseerde bepalingen niet bestaan, moeten de lidstaten de vrijheid houden om nationale wetgeving te handhaven of in te voeren. Zo kunnen de lidstaten bijvoorbeeld nationale bepalingen handhaven of invoeren inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van de verkoper of de aanbieder van diensten en de kredietgever.*

² J. STUYCK, Consumer Credit Directive De omzetting van de richtlijn 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten in Belgisch recht, Studiedag BVK, 21 oktober 2008, nr. 3.1. blz. 13.

Tot slot herinneren **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** eraan dat zelfs op de gebieden beoogd door de richtlijn normen van algemene aard van de interne rechtsorde³ van toepassing kunnen blijven. Dit principe wordt bevestigd door het arrest AGOSTINI⁴. Ze verwijzen in dat verband naar de commentaar geformuleerd in artikel 8.

Op basis van het voorafgaande menen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat de Belgische wetgever gebruik moet maken van de vrijheid die de richtlijn hem laat om de hoge graad van bescherming die de wet van 12 juni 1991 de consumenten biedt, te handhaven.

4.3. De bescherming van de consument

Wat de consumentenbescherming betreft, versterkt de Europese wetgever de informatie aan de consument gevoelig door de opsomming van bijna 20 soorten van informatie die de kredietgever in de precontractuele fase moet geven. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** hebben evenwel vragen bij de opportuniteit van deze maatregelen en menen dat een geïnformeerde consument daarom nog geen beschermde consument is.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen eveneens dat de bescherming van de wet slechts doeltreffend is als ze de meest kwetsbare consumenten beschermt tegen de beroepsmensen die de minste scrupules hebben. De gemiddelde consument beschermen tegen de manipulaties van kredietgevers die over het algemeen de wet naleven, komt neer op uitholling van deze wet.

4.4. Overgangperiode

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de Europese Commissie de inwerkingtreding van de richtlijn heeft vastgesteld op 11 juni 2010 en dat ze hoegenaamd geen speelruimte ter zake duldt⁵.

De Raad, die voldoende rechtszekerheid wil, zowel voor de consumenten als voor de kredietgevers, wenst de aandacht te vestigen op het feit dat de verschillende aanpassingen die voortkomen uit de richtlijn binnen een redelijke termijn moeten kunnen worden aangebracht.

³ J. STUYCK, op.cit., blz. 14.

⁴ H.v.J., 9 juli 1995, Zaken C- 34/95 à C-36/95, Rec., I-3845.

⁵ Op vraag van Frankrijk, dat van oordeel was dat de invoering van een overgangperiode zou bijdragen tot een goede uitvoering van de nieuwe bepalingen, was de Commissie klaar en duidelijk in zijn antwoord: "(...) No transition period is possible; any such period would necessitate a modification of the Directive. However, we see the problem. But the solution would be that FR involves the credit industry at an early stage and gives to them the possibility to start their implementation work early as well (Workshop paper, p.1).

II. ONDERZOEK VAN DE BEPALINGEN VAN DE RICHTLIJN

De Raad heeft de bepalingen van de richtlijn onderzocht om te bepalen of en in hoeverre ze van de Belgische reglementering betreffende het consumentenkrediet verschillen en of aanpassing van de reglementering nodig is.

Artikel 2 – Toepassingsgebied

De Raad doet opmerken dat het toepassingsgebied van de richtlijn algemeen beschouwd niet overeenstemt met dat van de WCK en nu eens ruimer is (voorbeeld : de WCK sluit kredietopeningen beneden 1.250 € terugbetaalbaar binnen 3 maanden uit, evenals de kredietovereenkomsten die terugbetaalbaar zijn in 3 maanden, terwijl de richtlijn krediet uitsluit in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening dat binnen 1 maand moet worden terugbetaald evenals de kredietovereenkomsten terugbetaalbaar binnen een termijn van 3 maanden waarvoor slechts onbetekenende kosten worden aangerekend), en dan weer restrictiever (voorbeeld : de richtlijn is niet van toepassing op de kredietovereenkomsten voor een bedrag van minder dan 200 € of meer dan 75.000 €, terwijl de WCK de kredietovereenkomsten van minder dan 200 € gedeeltelijk regelt en in geen maximumplafond voorziet).

Het toepassingsgebied van de WCK zal bijgevolg aangepast moeten worden.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn van oordeel dat de toekomstige wet op het consumentenkrediet getrouw de definities en het toepassingsgebied van de richtlijn moet overnemen. Vooreerst is dit de beste waarborg voor een accurate omzetting van de Europese richtlijn. Voorts dringt een bescherming van de consument buiten het toepassingsgebied van de richtlijn zich minder op. Ten slotte zijn er tal van wetten met een horizontale werking, die de afnemer van een consumentenkrediet eveneens beschermen (wet op de handelspraktijken, wet op de minnelijke invordering van schulden van de consument, wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wet op de elektronische handel, enz.).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen dat de Belgische wetgever in de mate van het mogelijke het huidige toepassingsveld van de wet van 12 juni 1991 moet behouden. Op die manier moet de WCK van toepassing blijven op kredieten die momenteel al beoogd worden maar door de richtlijn uitgesloten zijn en waarvoor de wetgever dus alle vrijheid behoudt. Dit geldt in het bijzonder voor:

1. De kredieten die gewaarborgd worden door een hypotheek waarop de wet van 4 augustus 1992 (artikel 3 §1, 7° van de WCK) niet van toepassing is;
2. De kredieten van meer dan 75.000 euro toegekend bij een authentieke akte (gedeeltelijke toepassing van de WCK, artikel 3 §2 tweede lid) of een onderhandse akte (volledige toepassing van de WCK) ;
3. De kredieten van minder dan 200 euro (gedeeltelijke toepassing van de WCK, artikel 3 §2 eerste lid) ;
4. De kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten en de kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend behalve de kredietopeningen; hieromtrent pleiten ze ervoor dat de wet zou verduidelijken wat bedoeld wordt met onbetekenende kosten om elke dubbelzinnigheid te vermijden. Ze merken op dat overweging 13 in dit opzicht een beoordelingselement aanreikt.

Om een einde te maken aan de twijfel in de rechtspraak **suggereert de Raad** om in de wet te verduidelijken dat de uitgestelde debiteringskaarten van het toepassingsgebied uitgesloten zijn.

5. De kredietopeningen van meer dan 200 euro terugbetaalbaar in meer dan één maand en in minder dan drie maanden zelfs wanneer geen renten noch kosten opgeëist worden of wanneer slechts

onbetekenende kosten opgeëist worden behalve wanneer het gaat om een geoorloofde debetstand op een rekening waarvoor artikel 2, 3 in de gedeeltelijke toepassing van de wet voorziet;

6. De kredieten toegekend door een werkgever aan zijn werknemers.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen bovendien dat de (ten minste gedeeltelijke) toepassing van de wet voorzien zou zijn voor de kredietovereenkomsten uitgesloten door artikel 2 h) (leningen voor de verwerving van financiële instrumenten) en l) (sociale leningen).

Artikel 3 – Definities

De Raad meent dat de definities van de richtlijn, voor zover ze onder de volledige harmonisatie vallen, als dusdanig in de WCK omgezet moeten worden.

De Raad stelt vast dat de begrippen « geoorloofde debetstand op een rekening » en « overschrijding » nieuw zijn en een onderscheid invoeren tussen kredietopeningen toegestaan op lopende rekeningen en andere kredietopeningen.

Hij meent dat het begrip lopende rekening begrepen moet worden in de zin van « zichtrekening », een interpretatie die door de Europese Commissie gedeeld wordt, en hij pleit er bijgevolg voor dat deze verduidelijking in artikel 1 van de WCK zou voorkomen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren de onduidelijkheden in de definitie van de totale kredietkosten en het feit dat de methode voor het berekenen van de debetrentevoet ontbreekt. Zij pleiten ervoor dat de WCK de toepassing van de gestaffelde methode voor de berekening van de debetrentevoet oplegt.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn bereid op deze vraag van de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties in te gaan, mits de actuariële uitdrukking van de debetrentevoet gebaseerd is op een eenvoudige wiskundige methode (meer bepaald de Hamburgse methode).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen dat de definitie van de bemiddelaar ook behouden moet worden wat de bemiddelaar bij het uitvoeren van een kredietovereenkomst betreft om het principeverbod van schuldbemiddeling vervat in het huidige artikel 67 te behouden. Het toepassingsveld hiervan zou echter beperkt moeten worden zodat de schuldenhergroepering of de invordering van schulden worden uitgesloten.

Artikel 4 – In reclame op te nemen standaardinformatie

De Raad stelt vast dat dit artikel de standaardinformatie reglementeert die in elke reclame voor een kredietovereenkomst die een rentevoet of cijfers betreffende de kosten van het krediet vermeldt, moet voorkomen, en dat bijgevolg de vormen van reclame die geen element betreffende de kosten van het krediet vermelden, niet door dit artikel beoogd worden.

De Raad meent dat geen andere vermelding dan die welke zijn opgenomen in artikel 4.2 en 4.3. van de richtlijn door de Belgische wetgever voor dit soort van reclame kunnen worden behouden/verplicht worden gemaakt.

Bijgevolg zal artikel 5 WCK aangepast moeten worden door de niet door de richtlijn bedoelde vermeldingen alsook de informatie opgesteld in de vorm van het prospectus⁶, te schrappen.

In dezelfde logica menen **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** dat deze gedragslijn ook van toepassing is op elke reclame die geen element betreffende de kosten van het krediet vermeldt.

Volgens de **vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand**, bepaalt artikel 4.4 van de richtlijn dat artikel 4 onverminderd de Richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken geldt, wat betekent dat beide richtlijnen cumulatief van toepassing moeten zijn. Richtlijn 2005/29/EG zorgt weliswaar voor een minimale harmonisatie wat betreft de financiële diensten, maar dat neemt niet weg dat de lidstaat die beslist om meer regels op te stellen, moet beantwoorden aan hetgeen de richtlijn die de zogenaamde oneerlijke en onrechtmatige praktijken regelt, voorschrijft. Deze praktijken worden door de richtlijn limitatief gedefinieerd. Bovendien dient elke aanvullende wetgeving te voldoen aan het evenredigheidsprincipe ten opzichte van het door de richtlijn beoogde doel.

Bijgevolg dient artikel 6 WCK dat bepaalde vormen van reclame verbiedt betrekking te hebben op praktijken die beantwoorden aan het onrechtmatige en oneerlijke karakter zoals bepaald door Richtlijn 2005/29/EG. A contrario, mogen de vermeldingen die volgens artikel 6 WCK verboden zijn en die op zich niet onrechtmatig zijn (bij voorbeeld de verwijzing naar een erkenning of een inschrijving) niet behouden worden aangezien ze niet op de limitatieve lijst van de door artikel 4 geharmoniseerde vermeldingen voorkomen.

Er wordt op gewezen dat dit standpunt ook aansluit bij de analyse uitgevoerd door D. Blommaert in het kader van de hierboven vermelde vergelijkende studie.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties bevelen het behoud aan van de artikelen 5§1 (voor de reclames die geen informatie over de kosten van het krediet omvatten), 6 en 6 bis van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

En wat betreft de verwijzing in de richtlijn consumentenkrediet naar Richtlijn 2005/29/EG **betreffende oneerlijke handelspraktijken**, merken **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** op dat niets een lidstaat belet om reclames te verbieden die noch oneerlijk noch bedrieglijk zijn; de lidstaat kan de reclame immers om andere redenen willen reglementeren (bij voorbeeld, de volksgezondheid of, zoals *in casu*, de strijd tegen overmatige schuldenlast).

Volgens **deze vertegenwoordigers**, zijn bepaalde overwegingen van Richtlijn 2005/29/CE in dit opzicht veelzeggend. Overweging 9 bepaalt dat "Om die reden beperkt deze richtlijn op het gebied van financiële diensten en onroerend goed niet het recht van de lidstaten om verder te gaan dan de bepalingen van deze richtlijn, teneinde de economische belangen van de consumenten te beschermen". Overweging 13 verduidelijkt dat "Het bij deze richtlijn ingestelde ene gemeenschappelijke, algemene verbod geldt voor oneerlijke handelspraktijken die het economische gedrag van consumenten verstoren. ». Nu beschouwt artikel 6 van de wet van 12 juni 1991 de door de verboden vermeldingen niet als oneerlijk, het beperkt zich tot het verbieden ervan.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen tot slot dat de reclames voor kredietthergroepering of nog voor gemakkelijk of snel krediet als dusdanig als oneerlijk kunnen worden beschouwd in de zin van artikel 5.3 van de richtlijn 2005/29/EG dat als oneerlijk beschouwd "*Een*

⁶ Er wordt gesignaleerd dat dit standpunt ook door D. Blommaert gedeeld wordt in het kader van de vergelijkende studie inzake krediet aan consumenten opgesteld op verzoek van de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen, de heer Van Quickenborne (D. BLOMMAERT, B. VAN HOUTE, F. BONNARENS, « Vergelijkende juridische studie over de reclame inzake krediet aan consumenten », 10 juli 2008, 6).

handelspraktijk die op voor de handelaar redelijkerwijs voorzienbare wijze het economische gedrag van slechts een duidelijk herkenbare groep consumenten wezenlijk verstoort of kan verstoren, namelijk van consumenten die wegens een mentale of lichamelijke handicap, hun leeftijd of goedgelovigheid bijzonder vatbaar zijn voor die handelspraktijken of voor de onderliggende producten".

De Raad stelt vast dat artikel 4.2 *ab initio* van de richtlijn in de Franse versie ervan vermeldt dat de basisinformatie « de façon claire, concise et visible » moet worden vermeld terwijl in het Nederlands sprake is van « op een duidelijke en beknopte en *opvallende wijze* » en in het Engels van « in a clear, concise and prominent way », wat dus vragen oproept wat audioreclame betreft.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand doen opmerken dat de Franse versie niet overeenstemt met de andere taalversies en in het bijzonder met de oorspronkelijke versie opgesteld in het Engels, waarbij beoogd wordt dat de informatie duidelijk moet uitkomen d.w.z. zo worden verstrekt dat de bestemming ze opmerkt.

Zij bevelen bovendien aan om te verwijzen naar artikel 7.3. van de richtlijn 2005/29/EG betreffende de oneerlijke handelspraktijken en te bepalen dat indien het communicatiemedium het niet mogelijk maakt, moet kunnen worden verwezen naar een plaats (website of bedrijfsruimten) waar de informatie toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties delen deze analyse niet en menen dat gewoon het feit dat verwezen wordt naar een web site of naar bedrijfsruimten niet volstaat.

Zij geven de aanbeveling om de huidige formulering van artikel 5 § 1 WCK ("of in voorkomend geval hoorbare wijze") te behouden.

Artikel 5 – Precontractuele informatie.

De Raad stelt vast dat, volgens de richtlijn, de vereisten inzake precontractuele informatie gebaseerd zijn op een soort van standaardformulier, de SECCI (« Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet » opgenomen in bijlage II van de richtlijn), dat in de WCK zal moeten worden omgezet.

In dat verband meent **de Raad** dat de SECCI de prospectus zoals die momenteel bepaald is in artikel 5§3 van de wet van 12 juni 1991 eenvoudigweg vervangt.

Hij doet opmerken dat geen enkele andere precontractuele informatieverplichting dan die welke voorkomt in de SECCI mag worden opgelegd aan de kredietgever/aan de kredietbemiddelaar.

De Raad vestigt overigens de aandacht op het feit dat wanneer de rubrieken van de SECCI die de vermelding « indien van toepassing » bevatten niet relevant zijn, zij helemaal uit het document mogen worden geschrapt zoals is aangegeven in Bijlage II van de richtlijn.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand hebben de volgende commentaar bij artikel 5.1. van de richtlijn:

Artikel 5.1.f), dat vermelding vereist van « *de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, de voorwaarden en de procedure voor wijziging daarvan* », voorziet in de variabiliteit van de debetrentevoet en impliceert bijgevolg de aanpassing van de WCK. Deze variabiliteit kan zich voordoen op basis van een indice of een referentievoet of onder de voorwaarden bepaald door de kredietgever.

Artikel 5.1.i) *in fine* bepaalt dat moet worden vermeld «*andere uit de kredietovereenkomst voortvloeiende kosten, alsmede de voorwaarden waaronder die kosten kunnen worden gewijzigd* ». Daarom is een aanpassing van artikel 30 WCK dat elk beding dat er toe strekt de voorwaarden van de kredietovereenkomst te wijzigen voor niet geschreven houdt, noodzakelijk.

Wat de aanpassing van artikel 30 WCK betreft, doen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** opmerken dat de richtlijn de informatie die aan de consument moet worden verstrekt, harmoniseert *als* de overeenkomst in de loop van de uitvoering kan worden gewijzigd. De richtlijn legt de lidstaten absoluut niet op om de wijziging van de contractuele voorwaarden in de loop van de uitvoering⁷ toe te staan. In die zin pleiten ze ervoor dat het huidige regime behouden blijft voor wat betreft de variabiliteit van de debetrentevoet en het verbod om de andere kredietvoorwaarden zoals bijvoorbeeld de kosten te wijzigen. De wijziging van de contractuele modaliteiten buiten het wettelijke kader legt dus het sluiten van een nieuwe overeenkomst op.

Wat artikel 5.5. van de richtlijn betreft met betrekking tot de kredietovereenkomsten op grond waarvan de door de consument verrichte betalingen dienen om kapitaal op te bouwen, doen **de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** opmerken dat artikel 31, §3 WCK waarbij het stelsel van reconstitutie van het kapitaal verboden is, zal moeten worden aangepast en het verbod geschrapt.

In dat verband merken **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** op dat artikel 5.5 een bijkomende verklaring oplegt « bij een kredietovereenkomst die een stelsel van reconstitutie van kapitaal omvat ».

Zij doen opmerken dat de richtlijn deze vorm van krediet aan de lidstaten geenszins oplegt en menen bijgevolg dat de WCK het principieel verbod van deze formule die bijzonder ongunstig is voor de consument moet behouden.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties doen opmerken dat deze redenering ook toepassing moet vinden op artikel 5.1 k) van de richtlijn waarin geformuleerd wordt dat de precontractuele informatie betrekking moet hebben op de verplichting om een overeenkomst voor nevendienst in verband met de kredietovereenkomst te sluiten, *indien* het sluiten van dergelijke overeenkomst voor deze dienst verplicht is om het krediet te verkrijgen. Volgens hen belet dit artikel de lidstaten in wat dan ook niet om in bepaalde gevallen dergelijke overeenkomsten voor nevendiensten te verbieden (art. 31 WCK).

De Raad geeft eveneens commentaar bij artikel 5.6. van de richtlijn, dat vermeldt dat de kredietgevers en de kredietbemiddelaars de consument een passende toelichting moeten verstrekken om hem in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt.

Hij merkt in dat verband op dat bewegingsvrijheid wordt gegeven aan de lidstaten die de wijze waarop en de mate waarin de bijstand wordt verleend, kunnen aanpassen.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand herinneren eraan hoe deze bepaling moet worden gelezen, met name dat het gestelde principe – dat volledig geharmoniseerd is – duidelijk bepaalt dat de kredietgever de gepaste toelichtingen moet verstrekken om de consument in staat te stellen een weloverwogen beslissing te nemen. Het is dus de consument die de verantwoordelijkheid draagt om op basis van de informatie die door de kredietgever wordt verstrekt, te

⁷ Zo heeft de Commissie bijvoorbeeld op vraag van Frankrijk gepreciseerd dat artikel 8.2 dat de kredietgever verplicht om de financiële informatie te actualiseren in geval van wijziging van het totale kredietbedrag enkel de gevolgen van deze wijziging regelt *indien deze wijziging door de lidstaat wordt toegestaan. Het heeft niet als doel om de lidstaten te verplichten om de wijzigingen van de contractvoorwaarden toe te staan* (Workshop paper, p. 20).

beslissen of het aangeboden krediet aangepast is aan zijn behoeften en aan zijn financiële situatie. De in de richtlijn aangehaalde bewegingsvrijheid heeft betrekking op de wijze waarop de kredietgever de bijstand verleent en verandert niets aan de verantwoordelijkheid in hoofde van de consument om te beslissen of het krediet al dan niet opportuun is.

Bijgevolg is het nodig om de artikelen 10, 11 en 15 van de WCK te herschrijven met het oog op aanpassing aan de richtlijn.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties delen dit standpunt niet. **Zij** verwijzen in dat verband naar de argumenten die ze aanvoeren in artikel 8.

Artikel 6 – Voorschriften inzake precontractuele informatie voor bepaalde kredietovereenkomsten in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening en voor bepaalde kredietovereenkomsten.

De Raad stelt vast dat deze bepaling een « verlichte » vorm van SECCI invoert voor bepaalde vormen van kredietovereenkomsten, met name de geoorloofde debetstand op een rekening die kan worden afgelost op verzoek of binnen 3 maanden. Deze bepaling behoeft geen bijzondere commentaar.

Wat artikel 6.1.e) betreft, wordt verwezen naar dezelfde opmerkingen als die welke geformuleerd worden in het kader van artikel 5 van de richtlijn.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand doen opmerken dat de bepalingen van artikel 5.6 van de richtlijn niet zijn opgenomen voor de kredieten beoogd door artikel 6 van de richtlijn.

Artikel 7 - Vrijstellingen van de plicht tot het verstrekken van precontractuele informatie

De Raad stelt vast dat deze bepaling de leveranciers van goederen/aanbieders van diensten die bij wijze van nevenactiviteit als kredietbemiddelaar optreden vrijstelt van iedere plicht tot het verstrekken van precontractuele informatie.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de kredietgever gebonden blijft aan zijn plicht om precontractuele informatie te verstrekken. In dat verband bevelen **zij** een nieuwe resultaatsverbintenis ten laste van de kredietgever aan die erover moet waken dat de consument volledige precontractuele informatie ontvangt.

Algemeen doet de **Raad** opmerken dat de vrijstelling ingevoerd door de richtlijn op het vlak van precontractuele informatie voor de kredietbemiddelaars die bij wijze van nevenactiviteit optreden (waarbij de verplichtingen in dat geval op de kredietgever rusten) de gelegenheid zou kunnen zijn om de algemene regeling inzake kredietbemiddelaars te herzien.

Artikel 8 – Verplichting om de kredietwaardigheid van de consument te beoordelen

De Raad stelt vast dat de richtlijn het zal mogelijk maken om het principe van de verplichte raadpleging van de Centrale voor krediet aan particulieren te behouden.

In verband met de artikelen 10, 11 en 15 WCK doen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** opmerken dat de door de richtlijn nagestreefde harmonisatie betrekking heeft op de precontractuele informatie en op de inhoud van de overeenkomst. De harmonisatie strekt niet tot het regelen van de aansprakelijkheid van de partijen in de kredietverlening. **Zij** wijzen er bovendien op dat de richtlijn de lidstaten oplegt om erop toe te zien dat de kredietgever de solvabiliteit van de consument beoordeelt *op grond van voldoende informatie*. De richtlijn erkent dus de vrijheid van de lidstaten om het probleem van de informatie-inzameling die de kredietgevers in staat stelt om de kredietwaardigheid van de consumenten te beoordelen, te regelen. Wat dit betreft, merken **ze** op dat de richtlijn hun eerder lijkt aan

te sluiten bij een methode van minimumharmonisatie dan bij een doelgerichte volledige harmonisatietechniek. Het feit dat de kredietovereenkomst wederzijds bindend is, verandert niets aan het feit dat de beslissing om al dan niet krediet toe te staan uiteindelijk enkel van de beslissing van de kredietgever afhangt. Het is dus de taak van de kredietgever om te oordelen welke informatie hij nodig heeft om zijn beslissing te nemen. Het is de plicht van de consument om volledig en exact te antwoorden op de vragen van de kredietgever wat kan impliceren dat inlichtingen moeten worden gegeven die verder reiken dan de vraag van de kredietgever. Zo begaat een consument die net ontslagen is en die een loonfiche voorlegt zonder dit ontslag te melden een duidelijke fout waarvoor hij verantwoordelijk is. Artikel 10 WCK regelt dus geen zuiver machinale uitwisseling van informatie. Elke partij neemt zijn verantwoordelijkheden op. Artikel 10 van de wet beantwoordt dus precies aan de voorschriften van de richtlijn wanneer het aan de kredietgevers en aan de bemiddelaars oplegt om aan de consument juiste en volledige informatie te vragen die zij noodzakelijk achten om hun financiële toestand, hun terugbetalingsmogelijkheden en hun lopende financiële verbintenissen te beoordelen.

Voor **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** moeten de artikelen 10, 11 en 15 WCK dus behouden blijven. Zij wijzen erop dat de doelstelling om de consumenten een hoog niveau van bescherming te verzekeren zoals beoogd in considerans (9) niet kan worden bereikt zonder een responsabilisering van de beroepsmensen inzake kredietverlening. Deze responsabilisering wordt onderstreept door de richtlijn zelf die de lidstaten aanmoedigt om de passende maatregelen nemen ter bevordering van verantwoordelijke praktijken in alle stadia van de kredietrelatie (overweging nr. 26).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties merken op dat artikel 11, 1° WCK zeker zal moeten worden aangepast gezien de lijst omvat in artikel 6 van de richtlijn. Dit artikel bevat bovendien de verplichting om te zoeken naar het krediet dat het best aangepast is gelet op de financiële situatie van de consument en het doel van het krediet. Deze plicht die algemeen wordt gekwalificeerd als adviesplicht is de retranscriptie in de wet van een plicht die algemeen wordt aangenomen als de plicht van de professional ten aanzien van een consument. Dat is in het bijzonder zo voor de bankier: in het gemeen recht heeft de bank die krediet verdeelt een informatie- en adviesplicht naar de kredietnemer toe. Door verkeerd krediet toe te staan is de kredietgever zowel ten aanzien van derden als ten aanzien van de klant zelf aansprakelijk. Het is een constante oplossing niet enkel in Belgisch recht⁸ maar ook in het recht van andere Europese landen⁹. Deze informatie- en adviesplicht heeft zowel betrekking op de toegestane kredietvorm (het krediet moet aangepast zijn aan de noden van de kredietnemer¹⁰) als aan de draagwijdte van de verplichtingen van de kredietnemer alsmede aan de kredietvoorwaarden. Deze plicht moet worden beoordeeld in functie van de hoedanigheid van de kredietgever. De aansprakelijkheid van de bankier wordt beoordeeld op het moment dat het krediet wordt toegestaan en de fout bestaat hierin dat hij zich niet heeft gedragen als een normaal voorzichtig bankier die zich in dezelfde omstandigheden bevindt. Deze fout wordt bvb vastgesteld als de kredietgever een krediet heeft verleend dat niet in verhouding is tot de financiële middelen van de kredietnemer¹¹.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen er ingevolge het arrest Agostini op dat *les Etats membres peuvent donc continuer à appliquer des règles générales de comportement s'appliquant*

⁸ Voy. G. SCHRANS et R. STEENNOT, *Algemeen deel van het financieel recht*, Intersentia, 2003, p. 466.

⁹ En France, voy. C. GAVALDA et J. STOUFFLET, *Droit Bancaire*, 5ème édition, Litec, 2002, n°188, p.134 et n° 406 et svts, p. 283.

¹⁰ G. SCHRANS et R. STEENNOT, op. cit., n° 611, p. 466.

¹¹ C. GAVALDA et J. STOUFFLET, op. cit., p. 283 : *l'application jurisprudentielle la plus fréquente de la responsabilité envers le bénéficiaire du crédit se rapporte à des financements disproportionnés par rapport aux moyens financiers de l'emprunteur (... nombreuses références citées). Cette jurisprudence met en œuvre les principes du droit commun pour protéger les consommateurs et les professionnels peu expérimentés. La responsabilité de la banque est toutefois subordonnée à la condition que le banquier ait été informé de la situation financière de son client (... nombreuses références citées)*

*à toutes activités (économiques), par exemple celles découlant du droit des obligations, par exemple le devoir des parties contractantes d'agir de bonne foi, les règles de responsabilité civile, etc*¹². Voor zover artikel 11 enkel maar de omzetting is van het algemeen principe van de adviesplicht van de professional ten aanzien van de consument naar de bankier toe, hoeft het niet te worden gewijzigd.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wijzen er bovendien op dat het feit dat de nodige informatie wordt ontvangen *om de verschillende aanbiedingen te vergelijken om met kennis van zaken een beslissing te nemen over het afsluiten van een kredietovereenkomst* de kredietgever geenszins vrijstelt van zijn adviesplicht, noch van de aansprakelijkheid die uitsluitend bij hem ligt om het krediet al dan niet te verlenen.

Daaruit volgt dat de kredietgever een fout begaat als hij een krediet toestaat terwijl hij rekening houdend met de informatie waarover hij beschikt of zou moeten beschikken, ondermeer op basis van de raadpleging van de Kredietcentrale, redelijkerwijze zou moeten aannemen dat de consument niet in staat zal zijn om de verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst te respecteren. Bij tal van beslissingen wordt dit principe in het gemeen recht gevolgd.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties doen opmerken dat voor de consumentkredieten artikel 15 van de wet van 12 juni 1991 deze regel inzake aansprakelijkheidsrecht alleen maar overneemt en positief formuleert : een kredietgever mag slechts een krediet verlenen als de consument in staat zal zijn om de verplichtingen na te komen. Dat is dus geen nieuwe regel noch een specifieke voor het consumentkrediet, het is de bekrachtiging in de wet van een toepassing van artikel 1382 B. W. erkent door de rechtspraak en de rechtsleer.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn dus van oordeel dat de regel van artikel 15 moet behouden blijven in het kader van de goedkeuring van de richtlijn als een regel die in het algemeen perspectief van de consumentenbescherming enkel de te goeder trouw uitvoering van de overeenkomst door de professional wil regelen en in het positief recht een gevestigde en erkende jurisprudentiële regel bevestigt. Deze regel. Deze regel zal zonder onderscheid worden opgelegd aan alle kredietgevers die zich tot de consumenten op Belgisch grondgebied richten en is dus niet discriminerend. Hij is goed afgestemd op de doelstelling van een evenwichtige relatie tussen de kredietgever die beter in staat is om te oordelen welk type van krediet het best is aangepast aan de noden van de consument en op basis van de ervaring ondermeer omgezet in de credit scoring, en bevoegder om te bepalen in welke mate de consument al dan niet in staat zal zijn om het hoofd te bieden aan de verplichtingen en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het krediet.

Zij herinneren eraan dat deze principes eveneens, en zoals artikel 10 bepaalt, impliceren dat de consument van zijn kant alle informatie heeft gegeven die de kredietgever nodig heeft en dat indien deze niet juist en volledig worden verstrekt, de kredietgever niet aansprakelijk kan worden gesteld.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand, die hun steun te kennen geven aan het principe van de raadpleging van de Centrale voor Krediet aan Particulieren om de kredietwaardigheid van de consument te beoordelen, herinneren eraan dat de kredietovereenkomst een wederzijds bindende overeenkomst is die verplichtingen in hoofde van de beide partijen omvat. Als bijgevolg van de kredietgever verwacht wordt dat hij zich bij de consument informeert over diens financiële situatie en terugbetalingsmogelijkheden, dan moet de consument ook informatie geven aan de kredietgever over alle elementen die nuttig kunnen zijn bij de beoordeling van zijn kredietwaardigheid. Zoniet, moet het stilzwijgen of het verzwijgen in hoofde van de consument worden beschouwd als een vorm van misbruik.

¹² J. STUYCK, op. cit., p. 15.

Voorts verwijzen **ze** naar hun opmerkingen over artikel 5 van de richtlijn. **Zij** betwisten dat de artikelen 10, 11 en 15 van de wet van 12 juni 1991 enkel maar het gemeen recht inzake de beroepsaansprakelijkheid hernemen.¹³

De Raad pleit ervoor om de concretisering van het bestand van beslagberichten, waarvan de meldingen deze van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren zullen vervolledigen en waarop al negen jaar lang door de sector en door de consumenten wordt gewacht, toe te vertrouwen aan de Nationale Bank.

Wat artikel 8.2. van de richtlijn betreft waarbij de hypothese wordt beoogd dat de partijen overeenkomen om het totale kredietbedrag na het sluiten van de kredietovereenkomst te wijzigen, zijn de **vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** van oordeel dat de maximale harmonisatie inhoudt dat het verboden is dat andere formaliteiten of verplichtingen ten laste van de kredietgever worden opgelegd.

Artikel 9 – Toegang tot gegevensbanken

De Raad meldt dat de richtlijn bepaalt dat de toegangsvoorwaarden tot de gegevensbanken van de lidstaten niet-discriminerend moeten zijn, wat betekent dat een buitenlandse kredietgever toegang moet hebben tot de gegevenscentrale van een lidstaat onder dezelfde voorwaarden als een nationale kredietgever.

Bovendien wordt de aandacht gevestigd op een discordantie tussen de Franse en Nederlandse versie, wat betreft het artikel 9.2. van de richtlijn, in verband met de inlichtingen die aan de consument moeten worden verstrekt in geval van afwijzing van de kredietaanvraag, gebaseerd op de raadpleging van een gegevensbank. In dat geval is de kredietgever ertoe gehouden de consument te informeren over het resultaat van die raadpleging, alsook, volgens de Franse versie van de richtlijn, over « l'identité de la base de données consultée », terwijl in het Nederlands gesproken wordt van de « in de door het geraadpleegde gegevensbestand opgenomen inlichtingen », dus het detail zelf van de raadpleging. **De Raad** gebruikt de originele Engelse tekst van de richtlijn als referentie, waarin de interpretatie bevestigd wordt dat het om de identiteit van de geraadpleegde gegevensbank gaat (« the particulars of the database consulted »), een interpretatie die overigens bevestigd wordt door de Europese Commissie.

In dit verband onderstreept **de Raad** dat, zoals reeds voorzien in het artikel 12 WCK, de woorden identiteit van de gegevensbank betrekking hebben op de inlichtingen die de consument nodig heeft om zijn rechten van toegang, rechtzetting en schrapping uit te oefenen, met name niet enkel de naam van het bestand (als er een is), maar meer specifiek de namen en persoonsgegevens van de verantwoordelijke voor de verwerking van de betrokken bestanden.

Artikel 10 – In de kredietovereenkomst te vermelden informatie

De Raad stelt vast dat in dit artikel de informatie wordt opgesomd die in de kredietovereenkomsten moet voorkomen.

In dit verband formuleert **hij** volgende commentaar:

De richtlijn bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen een exemplaar ontvangen van de kredietovereenkomst. Men merke op dat de kredietbemiddelaar geen partij is bij de kredietovereenkomst. Nochtans stelt die vraag zich wanneer een overeenkomst moet worden ondertekend tussen deze bemiddelaar en de consument, voor zover de consument hem rechtstreeks vergoedingen zou betalen zoals

¹³ Frank van der Hertten, « Informatie- en adviesverplichtingen », in E. TERRY (ed.), *Handboek consumentenkrediet*, Brugge, die Keure, 2007, p. 115-168.

bepaald in artikel 21 van de richtlijn. Deze bemerking doet de vraag rijzen of deze kosten moeten worden opgenomen in het JKP, voor zover ze ter kennis van de kredietgever worden gebracht.

Aangezien in de richtlijn nauwelijks gesproken wordt van het statuut en de plichten van de bemiddelaars, pleiten **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** ervoor, om in de WCK de verplichting te behouden, om een exemplaar van de overeenkomst te overhandigen aan de bemiddelaar die bij de sluiting van het contract tussenbeide kwam.

Wat de vergoeding betreft die de bemiddelaars kunnen vragen aan de consument, daar is **de Raad** principieel tegenstander van en hij wenst dat het huidige verbod, bepaald in artikel 65 WCK, wordt behouden.

De Raad wijst erop dat de richtlijn geen regels inhoudt inzake geldigheid van het sluiten van kredietovereenkomsten. Die regelgeving blijft een bevoegdheid van de lidstaten.

In dit verband merken **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** op dat de omzetting van de richtlijn daarom niet minder een gelegenheid is om bepaalde overdreven logge, formalistische regels te versoepelen, die een rem zetten op de ontwikkeling van het elektronische krediet. Een herschrijving van artikel 14 WCK, met meer haalbare regels die verenigbaar zijn met de huidige communicatieprocedures, is dan ook nodig.

Wat dit betreft merken **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** op, dat volgens sommige auteurs het formalisme van de wet op het consumentenkrediet wel degelijk kan worden gerespecteerd voor elektronisch geldverkeer, dank zij de geldende wetteksten ¹⁴.

Wat de artikelen 10.2.f) en 10.2.k) betreft, herhaalt **de Raad** wat hij heeft bemerkt in het kader van de artikelen 5 en 6 van de richtlijn.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de richtlijn bepaalt dat de overeenkomst « de overige contractvoorwaarden » moet bevatten. **Ze** leiden daaruit af dat de richtlijn een verwijzing naar voorwaarden die in andere documenten zoals algemene bankvoorwaarden of algemene reglementen vermeld staan, niet toestaat.

Betreffende het artikel 10.4 van de richtlijn kredietovereenkomsten, waarbij de betalingen door de consument dienen om kapitaal te vormen, wordt verwezen naar de commentaar onder artikel 5.5.

Voor het overige stellen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** vast, dat artikel 14 van de wet op het consumentenkrediet zal moeten worden aangepast. Ze betreuren dat de consument voortaan geconfronteerd wordt met twee aanduidingen in verband met de kredietkosten (de debetrentevoet en het jaarlijks kostenpercentage).

Ze vinden deze dubbele informatie op zich weinig zinvol omdat er op die manier verwarring ontstaat (een zeer lage debetrentevoet is geen valabel argument als zeer hoge kosten tot een zeer hoog JKP leiden).

Ze pleiten er eveneens voor, om in het contract of in de precontractuele informatie de waarschuwingen te behouden, die nu voorzien zijn in artikel 14, par.3 van de wet op het consumentenkrediet, zoals in overweging 27 wordt toegestaan.

Ze vinden daarentegen dat artikel 14, §6 moet worden weggelaten, omdat het objectief in tegenspraak is met artikel 31, zelfs in zijn huidige formulering.

¹⁴ C. BIQUET-MATHIEU, Aperçu de la loi relative au crédit à la consommation après la réforme du 24 mars 2003, in Chronique de droit à l'usage des juges de paix et de police, cahier n°42, janvier 2004, n°105-106 ; R. STEENNOT, De totstandkoming en de inhoud van de overeenkomst onder de nieuwe Wet consumentenkrediet, D.C.C.R. 2004, p. 3.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand menen dan weer dat, naar analogie met de artikelen 5 en 6 van de richtlijn, de nationale wetgever geen andere contractuele vermeldingen mag opleggen dan die bedoeld in artikel 10 van de richtlijn.

Artikel 11 – Informatie over de debetrentevoet

De Raad noteert dat de richtlijn in de mogelijkheid voorziet, voor de gereglementeerde kredieten, om de debetrentevoet te wijzigen, desgevallend in functie van de evolutie van een referentievoet.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand stellen vast dat een aanpassing van de WCK, die meer bepaald de mogelijkheid om de debetrentevoet te wijzigen beperkt tot de kredietopeningen (art. 60 WCK), bijgevolg noodzakelijk is.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties merken op dat in overweging 32 wordt gepreciseerd dat het geharmoniseerde domein enkel de voorlichting aan de consument¹⁵ beoogt en dat de lidstaten dus vrij zijn om te bepalen tegen welke voorwaarden dergelijke schommeling is toegestaan. **Ze** pleiten voor een behoud van het huidige stelsel (art.30 §2 WCK).

Wat de variabiliteit van de debetrentevoet en de kosten betreft, moet volgens **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** deze toegelaten worden voor alle kredietvormen. Zowel de éézijdige wijziging van de debetrentevoet en van de kosten op initiatief van de kredietgever, als de wijziging in functie van een objectieve referentie-index, moeten mogelijk worden gemaakt. In verband met de voorwaarden, die door de vertegenwoordigers van de consumenten worden gesteld, gaan **deze vertegenwoordigers** akkoord met het verlenen (aan de consument) van een recht op vervroegde terugbetaling zonder wederbeleggingsvergoeding, alleen in geval van een éézijdige wijziging van de rentevoet of van de kosten.

Artikel 12 – Informatie in verband met geoorloofde debetstand op een rekening

De Raad is van mening dat deze bepaling een aanpassing van artikel 59 van de WCK vereist.

Artikel 13 – Kredietovereenkomsten met onbepaalde looptijd

Volgens **de Raad** vereist artikel 13.1. van de richtlijn een aanpassing van artikel 58 §3 WCK, zowel wat betreft de opzeggingstermijnen van de kredietovereenkomst (maximaal 1 maand voor de consument en minimaal 2 maanden voor de kredietgever) als op het vlak van de kennisgeving van de opzegging (papieren of andere duurzame drager).

Het artikel 13.2. van de richtlijn impliceert volgens **de Raad** een wijziging van artikel 59 §3 WCK, meer bepaald wat betreft de wijze waarop de opschorting van het recht om krediet op te nemen ter kennis wordt gebracht. Hierover ontstond discussie, met name over het onderscheid tussen artikel 13.2, waarin sprake is van « het recht ontnemen om krediet op te nemen » en overweging 33, waar sprake is van « opschorten » van het recht krediet op te nemen. De Raad is van mening dat hier de « opschorting » van het recht om krediet op te nemen wordt bedoeld, aangezien deze maatregel (die « op objectieve gronden » moet gebaseerd zijn, zoals, in het voorbeeld onder Overweging 33, ongeoorloofd of frauduleus gebruik van het krediet) bedoeld is om de kredietgever in staat te stellen het nodige te ondernemen om na te gaan of

¹⁵ "Dit geldt onverminderd bepalingen van nationale wetgeving die geen verband houdt met consumentenvoorlichting, waarin voorwaarden voor of gevolgen van wijzigingen, anders dan wijzigingen betreffende betalingen, zijn voorgeschreven voor debetrentevoeten en andere economische parameters voor het krediet, bijvoorbeeld bepalingen dat de kredietgever de debetrentevoet enkel kan wijzigen indien er een geldige reden is, of dat de consument de overeenkomst vrijelijk kan beëindigen als de debetrentevoet of een andere economische parameter betreffende het krediet verandert."

dergelijk vermoeden gegrond is en te beslissen of de contractuele relatie al dan niet moet worden voortgezet.

Artikel 14 – Herroepingsrecht

De Raad stelt vast dat, volgens de richtlijn, de consument over een termijn van 14 kalenderdagen beschikt om de overeenkomst zonder opgave van redenen te herroepen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden het positief dat deze termijn in de plaats komt van de termijn van 7 werkdagen die nu is voorzien in de wet van 12 juni 1991.

Ze wijzen er eveneens op dat de richtlijn de verplichting oplegt om in de overeenkomst op te geven of er al dan niet een herroepingsrecht bestaat, alsook de uitvoeringswijze ervan, wat nu reeds wordt bepaald in de wet van 12 juni 1991.

Toch noteert **de Raad** dat op enkele uitzonderingen na (de gedeeltelijk gereguleerde overeenkomsten) in de richtlijn wordt bepaald dat het herroepingsrecht van toepassing is op alle kredietovereenkomsten, wat betekent dat de in artikel 18 in fine van de wet van 12 juni 1991 voorziene uitzondering voor de kredietovereenkomsten van minder dan 1250€ niet kan worden gehandhaafd.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand formuleren de volgende bemerkingen :

In artikel 14.2. krijgen de lidstaten de mogelijkheid om de termijn van 14 dagen te verkorten tot een specifieke periode, in het geval van gelieerde kredietovereenkomsten. Daartoe is het noodzakelijk dat op het ogenblik waarop de richtlijn in werking treedt reeds in de nationale wetgeving bepaald wordt dat geen gelden ter beschikking van de consument gesteld kunnen worden vóór het verstrijken van een specifieke termijn. Is dat het geval, dan kan de lidstaat uitzonderlijk en op uitdrukkelijk verzoek van de consument, bepalen dat de termijn van 14 dagen kan worden verkort tot deze specifieke periode.

In dit verband wordt opgemerkt dat artikel 19 WCK, dat situaties beoogt waarin het gefinancierde goed of de gefinancierde dienstverlening in de kredietovereenkomst wordt vermeld, of wanneer het bedrag van de kredietovereenkomst rechtstreeks door de kredietgever aan de verkoper of de dienstverlener wordt gestort, de verplichtingen van de consument slechts uitwerking krijgen vanaf de levering van het goed of de verlening van de dienst.

Artikel 19 WCK voegt er overigens aan toe dat het bedrag van de kredietovereenkomst pas aan de verkoper of de dienstverlener mag overgemaakt worden na kennisgeving aan de kredietgever van de levering van het goed of de verlening van de dienst. De vraag rijst in welke mate deze bepaling, die reeds aanwezig is in de wet van 12 juni 1991, aan de Belgische wetgever het recht geeft te bepalen dat de herroepingstermijn, die in principe 14 dagen bedraagt, in bepaalde gevallen kan worden verkort tot de leveringstermijn van het goed of tot de termijn van dienstverlening.

Deze benadering is ook gerechtvaardigd in het licht van artikel 14.3.b) van de richtlijn, waarin, zoals overigens door de Raad wordt aangehaald, de problematiek wordt geregeld van de terugbetaling van het kapitaal en de op het kapitaal lopende rente indien het recht van herroeping wordt uitgeoefend, maar geen gewag wordt gemaakt van de teruggave van het goed, wat begrijpelijk is aangezien het herroepingsrecht geen bestaansreden meer zou hebben, eens het goed geleverd is.

De Raad stelt eveneens vast dat in artikel 14.3. b) van de richtlijn het probleem van de terugbetaling van kapitaal en rente wordt geregeld, indien het herroepingsrecht wordt uitgeoefend, maar dat er gezwegen wordt over de kwestie van de eventuele teruggave van het goed.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn voorstander van een derogatoir stelsel inzake het herroepingsrecht, voorzien in artikel 14.6 van de richtlijn, voor de kredietovereenkomsten die krachtens de wet voor een notaris moeten worden gesloten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn niet te vinden voor dergelijke afwijking.

Ze vinden dat de tussenkomst van een notaris een zuiver formele handeling blijft, die niet noodzakelijk meer duidelijkheid brengt voor de consument en dat die dus in geen geval het behoud van een herroepingsrecht uitsluit.

Artikel 15 – Gelieerde kredietovereenkomsten

De Raad vermeldt dat artikel 15.2 van de richtlijn, dat betrekking heeft op de tegenstelbaarheid, jegens de kredietgever, van de verweermiddelen die de consument kan doen gelden jegens de leverancier/dienstverrichter in geval van tekortkomingen wat de levering of de conformiteit van het goed/de dienst betreft, reeds in zekere zin terug te vinden is in artikel 24 WCK.

In de Nederlandse versie van artikel 15.2 wordt een fout gesignaleerd, namelijk : « ... *le consommateur a le droit d'exercer un recours à l'encontre du prêteur* (de Nederlandse versie spreekt van « leverancier » in plaats van « kredietgever ») *s'il a exercé un recours contre le fournisseur* (de Nederlandse versie spreekt van « kredietgever » in plaats van « leverancier ») *sans obtenir gain de cause comme il pouvait y prétendre conformément à la loi ou au contrat de fourniture de biens ou de prestation de services.* ».

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand vinden dat er reden is om het artikel 24 WCK te behouden, dat de vereiste stelt van een vooraf bestaand akkoord tussen de kredietgever en de leverancier van goederen/dienstverlener, op grond waarvan uitsluitend door de kredietgever aan klanten van die leverancier/dienstverlener krediet beschikbaar wordt gesteld voor het verwerven van goederen of diensten bij deze laatsten en dat de consument zijn krediet verkrijgt krachtens dat vooraf bestaand akkoord. Zo moeten eveneens de voorwaarden waarin de consument een verweermiddel kan invoeren jegens de kredietgever, bedoeld in artikel 24 WCK, behouden blijven, overeenkomstig artikel 15.2. *in fine* dat de lidstaten machtigt om te bepalen in welke mate en onder welke voorwaarden het beroep tegen de kredietgever kan worden uitgeoefend.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties merken op dat in de WCK zal moeten worden verduidelijkt dat het uitoefenen, door de consument, van het herroepingsrecht voor een overeenkomst betreffende het leveren van goederen of het verlenen van een dienst, hem niet langer bindt aan de gelieerde kredietovereenkomst.

Ze onderstrepen dat de voorwaarde die in het huidige artikel 24 WCK is bepaald, namelijk de via aangetekende brief aan de verkoper gerichte ingebrekestelling, moet worden beschouwd als het verweermiddel, waarvan artikel 15.2 van de richtlijn een voorwaarde maakt voor het uitoefenen van het beroep tegen de kredietgever.

Ze pleiten voor het overige voor een herziening van artikel 24 WCK, om de lijn te volgen van artikel 15. 2 in fine van de richtlijn (de vrijheid die de lidstaten krijgen).

Ze eisen aldus de weglating van de voorwaarde van het akkoord tussen verkoper en kredietgever, voorzien in artikel 24, tweede lid, een voorwaarde die overigens restrictiever lijkt dan de definitie van gelieerde overeenkomst, in de richtlijn. Volgens **deze vertegenwoordigers** is in de praktijk gebleken dat het in feite onmogelijk is voor de consument om het bewijs van dergelijk akkoord te leveren.

Daarnaast pleiten **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** voor het weglaten van de vereiste inzake het betalen op een geblokkeerde rekening en voor de volledige opschorting van de

betalingen, zoals in het gemene recht **de exceptio non adimpleti contractus** mogelijk is in de wederzijds bindende overeenkomsten.

Artikel 16 – Vervroegde aflossing

De Raad stelt vast dat de tekst van de richtlijn betrekking heeft op het recht op een vervroegde aflossing mits betaling van een forfaitaire vergoeding.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand betreuren het compromis waartoe de richtlijn geleid heeft om het bedrag van de wederbeleggingsvergoeding te bepalen, omdat het neerkomt op een uitholling ervan. Bijgevolg pleiten **ze** er, enerzijds, voor om geen enkele drempel in te voeren in het kader van artikel 16.4.a), overeenkomstig de huidige wetgeving, en, anderzijds, dat de Belgische wetgever de mogelijkheid zou voorzien om een hogere vergoeding te eisen, die de werkelijk geleden schade dekt, zoals wordt bepaald in artikel 16.4.b).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, van hun kant, zijn verheugd over het feit dat er een eenvoudige en eenvormige berekeningsmethode op punt staat, om het maximumbedrag te bepalen van de door de consument verschuldigde vergoeding in geval van vervroegde aflossing.

Ze verzetten er zich dan ook tegen, dat de Belgische wetgever zou gebruik maken van de mogelijkheid die hij krachtens artikel 16.4.b) krijgt. Volgens **hen** zou men immers, om te bepalen of het werkelijk door de kredietgever geleden verlies te wijten aan de vervroegde aflossing groter is dan het bedrag van de forfaitaire vergoeding, geval per geval moeten onderzoeken, voor elke individuele situatie van vervroegde aflossing ; op die manier zou de consument nooit op voorhand weten welk bedrag hij als vergoeding dient af te lossen, wat hun in contradictie lijkt met de wil die de Europese wetgever heeft uitgedrukt in overweging 39, namelijk dat "*de berekening van de vergoeding voor de kredietgever al in de precontractuele fase (...) transparant en begrijpelijk moet zijn voor de consument (...)*".

De Raad stelt een vergissing vast in de Franse versie van artikel 16.2, al.2, te weten : « *Cette indemnité ne peut dépasser 1% du montant du crédit faisant l'objet du remboursement anticipé si le délai entre le remboursement anticipé et la résiliation du contrat de crédit prévue dans ce dernier* » (in de plaats van « *la date de fin du contrat de crédit convenue* », zoals in artikel 16.5. Merk op dat in de Nederlandse versie wel degelijk sprake is van « *het overeengekomen einde van de kredietovereenkomst* », zowel in artikel 16.2. al2 als in artikel 16.5.) *est supérieur à un an.* »

Artikel 17 – Overdracht van rechten

De Raad stelt vast dat de richtlijn regels voor de overdracht van rechten bevat die zeer gelijklopend zijn met de huidige Belgische regelgeving.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand pleiten voor een vereenvoudigde informatieverstrekking, via een systeem vergelijkbaar met het systeem dat reeds bestaat voor het hypothecaire krediet, en dat erin bestaat, dat de informatie betreffende de overdracht openbaar wordt gemaakt door middel van een publicatie in het Belgisch Staatsblad, en niet langer individueel gericht aan de consument, via aangetekende brief.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden dat de informatievoorwaarde vervat in de richtlijn niet wordt ingevuld door het publiceren ervan in het Belgisch Staatsblad, aangezien de consument dat toch niet leest.

Volgens **hen** zal de versoepeling, ingevoerd door paragraaf 2 van de richtlijn, een wijziging noodzakelijk maken van artikel 26 WCK en zou die van aard moeten zijn om de probleempunten binnen de sector te verhelpen.

Artikel 18 – Overschrijding

De Raad wijst erop dat artikel 18 leidt tot een aanpassing van artikel 60bis WCK, , dat in principe elke overschrijding van het kredietbedrag verbiedt, alsook van artikel 60ter WCK, dat evenwel een tijdelijke overschrijding toelaat onder welbepaalde voorwaarden.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand constateren dat de richtlijn, die de toegestane overschrijdingen regelt, situaties beoogt van stilzwijgend aanvaarde debetstand op een rekening-courant (zie de definitie van « overschrijding » in artikel 3 e) van de richtlijn), waardoor de vraag rijst welk stelsel van toepassing is op de andere vormen van overschrijding (niet gebonden aan een rekening). **Ze** zijn geen voorstander van het invoeren van verschillende stelsels, naargelang het soort overschrijding en menen dat dergelijke optie niet wenselijk zou zijn naar de consument toe.

De Raad vraagt zich overigens af wat de draagwijdte is van het begrip « aanzienlijke » overschrijding, in artikel 18.2 van de richtlijn. **Hij** pleit ervoor om een overschrijding met meer dan 1.250 euro te beschouwen als « aanzienlijk » en een duurtijd van meer dan vijfenveertig dagen te beschouwen als een significante duur, in de zin van artikel 18,3 van de richtlijn.

In dit geval menen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat het nodig is ofwel de overeenkomst te beëindigen, ofwel een nieuwe overeenkomst te sluiten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties hebben reeds laten weten dat ze zich verzetten tegen de uitbreiding van het begrip *geoorloofde debetstand op een rekening*, en nog, *overschrijding*, tot andere vormen van kredietopening dan het krediet op de rekening-courant (zie hierboven, onder het artikel 3 definities).

Volgens **hen** moet de mogelijkheid om een overschrijding toe te staan expliciet worden vermeld in de overeenkomst tot opening van een rekening, met de minimale informatie bepaald in artikel 18.1. Wordt de mogelijkheid om stilzwijgend een overschrijding toe te staan niet vermeld in de overeenkomst van opening van een rekening, dan zou dergelijke overschrijding moeten verboden zijn.

Artikel 19 – Berekening van het jaarlijkse kostenpercentage

De Raad herinnert eraan dat het JKP, volgens de definitie in de artikelen 3 g) en i) van de richtlijn, alle kosten moet omvatten die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet betalen en die de kredietgever bekend zijn, met uitzondering van notariskosten. Wat de kosten betreft voor nevendiensten met betrekking tot de kredietovereenkomst, met name verzekeringspremies, die moeten daarin opgenomen worden, indien het sluiten van het dienstencontract verplicht is om het krediet te verkrijgen of krachtens de geadverteerde voorwaarden.

Volgens **de Raad** is een aanpassing van de WCK noodzakelijk, met name wat betreft de uitsluiting van de notariskosten. **Hij** wijst er overigens op dat de richtlijn geen gevolgen heeft voor de regelgeving inzake wettelijke maximale JKP's.

Artikel 21 – Verplichtingen van de kredietbemiddelaars

De Raad is het eens met de stelling dat bij de omzetting van de richtlijn, die met name bepaalde informatieverplichtingen van de kredietbemiddelaars tegenover consumenten regelt, slechts minimale aandacht werd besteed aan de kredietbemiddelaars.

Hij herinnert er in dat verband aan dat de richtlijn het aan de lidstaten overlaat, *de voorwaarden te bepalen waaronder een kredietbemiddelaar van de consument een vergoeding kan ontvangen voor zijn tussenkomst*.

Hij merkt op dat in artikel 21 *eventuele kosten* worden aangehaald. Bijgevolg meent hij dat de Belgische wetgever de mogelijkheid behoudt om het huidige verbod van artikel 65 §1 WCK te behouden, alsook de overige bepalingen van dit artikel met betrekking tot de wijzen van betaling van de vergoeding door de kredietgever.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand merken op dat de herziening van het statuut van de kredietbemiddelaars een gelegenheid is om het verbod op te heffen, voor de onderagenten, om aan bemiddeling te doen (artikel 63 WCK). Inderdaad, aangezien het begrip « onderagent » beantwoordt aan de definitie van kredietbemiddelaar volgens de richtlijn, moeten op hem ook de regels worden toegepast die in de richtlijn voor de kredietbemiddelaars zijn bepaald.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden het in tegendeel essentieel om het verbod vermeld in artikel 63 §3 al.2 WCK te behouden.

Ze herinneren eraan dat het beroep op onderagenten aan de bron lag van de meest frappante misbruiken, die aan het licht kwamen naar aanleiding van enquêtes van de administratie.

Tot slot merken **ze** op, dat ook al spreekt de richtlijn in haar definitie van bemiddelaars *die bijstaan bij de voorbereiding van het sluiten van kredietovereenkomsten*, nergens in de geharmoniseerde tekst een regeling wordt voorgesteld voor de relaties en praktijken *tussen* de bemiddelaars *onderling*. Bijgevolg menen **ze** dat de Belgische wetgever terecht de bemiddeling via onderagenten verbiedt.

Artikel 22 – Harmonisatie en dwingend karakter van de richtlijn

De Raad verwijst naar de commentaar die hij formuleerde op de bladzijden 1 en 2 van dit advies.

Hij is het erover eens dat de Belgische Staat de richtlijn op een zo eenvoudig mogelijke manier moet omzetten, in het belang van zowel de consumenten als van de kredietgevers en de toezichthoudende overheid.

Artikel 23 – Sancties

De Raad haalt aan dat de richtlijn aan de lidstaten de verantwoordelijkheid laat om de regels inzake toepasselijke sancties op te stellen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn voorstander van het invoeren van een stelsel van sancties die evenredig zijn en zo goed mogelijk aangepast aan de inbreuken die men wenst te bestraffen.

Er wordt opgemerkt dat het huidige stelsel voorzien in de wet van 12 juni 1991 extreem log is en niet in verhouding staat tot het soort tekortkomingen. Om rechtszekerheid te garanderen is het van belang dat vormen van misbruik vermeden worden waarbij, in geval van afbetalingsproblemen, soms verscheidene jaren na het sluiten van het krediet, het krediet wordt uitgelopen om het zwakke schakeltje te vinden dat de rechter ertoe dwingt of hem toelaat de terugbetaling te beperken tot het kapitaal alleen, of zelfs het contract te ontbinden. Om dit soort misbruiken te verhelpen, pleiten **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** voor het invoeren van een meer billijk systeem, dat de sancties tot hun juiste proporties terugbrengt en gebaseerd is op de schade die werkelijk werd geleden door de consument en waarbij een maximumtermijn wordt ingesteld waarbinnen de consument een tekortkoming in de kredietovereenkomst kan inroepen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand pleiten bovendien voor het instellen van een regime dat de kredietgevers toelaat hun verweerrechten effectief uit te oefenen, meer bepaald in het kader van procedures van minnelijke schikking bij de controlerende overheid.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties beschouwen het sanctiesysteem als een van de essentiële verworvenheden van de wet op het consumentenkrediet.

Ze herinneren eraan dat het algemeen erkend wordt dat het gemeen recht inzake aansprakelijkheid onvoldoende bescherming biedt naar de consument toe. De bewijslast van de fout, van het oorzakelijk verband en van de geleden schade daarentegen, heeft tot gevolg dat de consument in een situatie van ondergeschiktheid geplaatst wordt. De versoepeling van deze regelgeving is een beproefde techniek van de wetgevingen inzake consumentenbescherming.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties onderstrepen dat de sancties vermeld in de WCK vaak aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekennen, die zich bijgevolg mag uitspreken over de ernst van de vastgestelde tekortkoming.

Ze stellen vast dat de richtlijn in dit opzicht alle vrijheid laat aan de lidstaten. **Ze** pleiten ervoor, dat het huidige stelsel wordt behouden met al zijn bepalingen.

Bovendien is het volgens **hen** wenselijk om de sancties aan te passen, zodat ook de nieuwe verplichtingen die de richtlijn oplegt worden gedekt.

Artikel 24 – Buitengerechtelijke geschillenregeling

De Raad constateert dat voor de consument een mogelijkheid bestaat om zich te wenden tot de Bemiddelingsdienst Banken - Krediet – Beleggingen, die een gepaste en efficiënte procedure biedt voor het buitengerechtelijk beslechten van geschillen.

Artikel 27 – Omzetting

De Raad signaleert dat de omzettingstermijn die in artikel 27 van de richtlijn vermeld wordt niet correct is, aangezien het 11 juni 2010 moet zijn, en niet 12 mei 2010, zoals vermeld. Hierover moet in principe een corrigendum worden gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Voor het overige wordt verwezen naar de commentaren op de bladzijden 4 en 6 van dit advies.

- **Artikel 6 WCK**

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties willen dat de termen "op onrechtmatige wijze" in het tweede en derde streepje van artikel 6 § 1 van de wet van 12 juni 1991¹⁴ geschrapt worden.

Zij stellen immers vast dat ondanks het initiatief, genomen door de wetgever in 2003, om bepaalde vormen van reclame die tot overmatige schuldenlast kunnen leiden, te beperken, door ondermeer de reclames die het gemak en de snelheid waarmee krediet kan worden bekomen onrechtmatig exploiteren, te verbieden, of nog die welke onrechtmatig aanzetten tot krediethergroepering, de agressieve en misleidende slogans op het gebied van consumentenkrediet niet echt zijn verdwenen.

Volgens **deze vertegenwoordigers**, is dit in hoofdzaak te verklaren door het feit dat de grens tussen wat wel en niet « onrechtmatig » is absoluut subjectief is.

Zij menen dus dat de huidige tekst van artikel 6 bron van juridische onzekerheid is in die zin dat hij op uiteenlopende manier kan worden geïnterpreteerd.

Volgens **deze vertegenwoordigers** beogen de reclames die het gemak, de snelheid van kredietverlening, de hergroepering en centralisatie van krediet in het licht stellen altijd een kwetsbaar publiek en zijn dus per definitie gevaarlijk en onrechtmatig en moeten in alle geval worden verboden.

Volgens de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand is de schrapping van het begrip « onrechtmatig » in artikel 6 WCK in strijd met de geest van de richtlijn. Zoals reeds gezegd, moet het verbod op bepaalde vormen van reclame beoogd door artikel 6 immers betrekking hebben op praktijken die onrechtmatig of oneerlijk zijn zoals bepaald door de richtlijn 2005/29/EG.

Het voorstel om de term onrechtmatig uit artikel 6 WCK te schrappen, is trouwens volledig in strijd met de intentie van de Belgische wetgever die net de bijzondere situaties van manifest misbruik wilde beteugelen, zoals duidelijk blijkt uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 24 maart 2003 (die de wet van 12 juni 1991 heeft gewijzigd): *“Alhoewel sommigen met de regelmaat van een klok de wens uiten om de reclame inzake krediet te verbieden, ligt het niet in de bedoeling van de auteurs van de tekst zulks te doen maar in te gaan tegen de misbruiken die gemaakt worden van het recht om reclame te maken voor deze bijzondere dienstverlening.* (uittreksel Kamer, Doc. 50, 1730/001, bladzijden 14 en 15, artikel 6). *“Wat het verbod, zoals opgenomen na het tweede gedachtenstreepje, betreft, verduidelijkt de minister dat de gemakkelijkheid of de snelheid, waarmee een krediet kan worden verkregen op zich niet laakbaar is. Wanneer dit echter op een bedrieglijke wijze gebeurt, kan dit niet worden aanvaard. Daarom wenst de minister dat de term onrechtmatig zou worden toegevoegd. Dezelfde redenering geldt voor het derde gedachtenstreepje. Het vierde streepje zou ertoe leiden dat iedere publiciteit zou zijn verboden. Dit gaat te ver. De minister gaat er niet mee akkoord. Er moet een evenwicht zijn tussen de belangen van de verschillende partijen* (uittreksel Kamer, Doc. 50, 1730/006, bladzijden 11 tot 13, artikel 6).

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand herinneren er bovendien aan dat reclame in Le Petit Larousse gedefinieerd wordt als « *activité ayant pour objet de faire connaître une marque, d'inciter le public à acheter un produit, à utiliser un service, etc. Ensemble des moyens et des techniques employés à cet effet.* » « aansporen tot », « in de kijker plaatsen », door het gebruik van diverse middelen en technieken, zijn dus per definitie het doel zelf van de reclame.

¹⁴ Zie in die zin het wetsvoorstel nr.4-858 van mevr. Vienne en medestanders en het wetsvoorstel nr.4-1081 van dhr. Beke en medestanders.

De begrippen « gemak » en « snelheid » hebben op zich niets laakbaars zoals de auteurs van de wet expliciet vermelden. Hetzelfde geldt voor de krediethergroepering. Wat wel af te keuren valt en bijgevolg moet worden beteugeld, zijn de bijzondere situaties van manifest misbruik. Door het begrip misbruik in de wettekst te schrappen, wordt iedere reclame verboden die aanzet tot het verbruik van een product (krediethergroepering) of die bepaalde kenmerken van een product (gemak of snelheid van kredietverlening) in de kijker stelt, wat uiteindelijk neerkomt tot het gewoonweg verbieden van alle reclame voor krediet, zoals de auteurs van de wet eveneens onderstrepen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand herinneren eraan dat commerciële reclame binnen het toepassingsveld van artikel 10 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden valt, dat het principe van de vrijheid van meningsuiting bevestigt. Een beperking van de commerciële reclame kan in bepaalde omstandigheden een inbreuk vormen op dat fundamentele recht. De Staten die het Verdrag hebben gesloten kunnen de uitoefening van deze vrijheid aan bepaalde beperkingen onderwerpen voor zover ze door de wet voorzien zijn en op voorwaarde dat *“ze in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van ’s lands veiligheid, territoriale onschendbaarheid of openbare veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen”*.

Om de reclame aan bepaalde beperkingen te onderwerpen, moet dus worden aangetoond dat deze beperkingen een rechtmatig doel hebben en dat ze bovendien evenredig zijn met het beoogde doel.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand menen dat in voorkomend geval aan de bekommernissen van de consumentenorganisaties kan worden tegemoetgekomen door de soorten onrechtmatige praktijken die door artikel 6 WCK bedoeld zijn, te preciseren en zijn bereid deel te nemen aan deze gedachtewisseling, die het mogelijk zou maken de juridische onzekerheid weg te nemen.

- **Artikelen 7 tot 9 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand signaleren dat deze bepalingen, die over het leuren voor kredietovereenkomsten handelen, te restrictief zijn en onder meer problemen opleveren in het kader van acties die via een werkgever ter intentie van zijn werknemers zouden worden ondernomen. De verboden van art. 7 - 8 zijn inderdaad zeer streng: niet alleen het sluiten van een kredietovereenkomst ten huize van de consument wordt verboden (in principe), ook het "face to face" benaderen van de consument in zijn woon- of verblijfplaats is verboden. Idem voor het "leuren" aan de werkplaats van de consument en de woon- of verblijfplaats van een andere consument. Het verbod om de consument te benaderen op zijn werkplaats zou zo kunnen geïnterpreteerd worden, dat het de kredietgever of de kredietbemiddelaar ook niet toegestaan is om zich naar een werkgever te begeven met het oog op het verstrekken van informatie over een "employee benefit program". Een dergelijke interpretatie zou nodeloos ver gaan. Om misverstanden te vermijden, dient art. 8 WCK uitdrukkelijk te vermelden dat voormelde handelwijze toegelaten is.

Bovendien worden in de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (WHP) de zogenoemde « agressieve » handelspraktijken, nl. de handelspraktijken die *« door intimidatie, dwang, inclusief het gebruik van lichamelijk geweld, of ongepaste beïnvloeding, de keuzevrijheid of de vrijheid van handelen van de consument met betrekking tot het product of de dienst aanzienlijk beperken of kunnen beperken, waardoor hij ertoe wordt gebracht of kan worden gebracht over een transactie een besluit te nemen dat hij anders niet had genomen »* reeds op zeer restrictieve manier omkaderd (art. 94/4 WHP). Zonder rekening te houden met het feit dat de wet van 14 juli 1991 bepaalt dat onder alle omstandigheden als oneerlijk beschouwd worden de agressieve

handelspraktijken waarbij *de consument thuis wordt opzocht en zijn verzoek naar de verkoper tot om weg te gaan of niet meer terug te komen, genegeerd wordt* », of « *hardnekkig en ongewenst aandringen per telefoon, fax, e-mail of andere afstandsmedia* » (art. 94/11 WHP).

Dergelijke praktijken die de wet van 12 juni 1991 ook viseert maken bijgevolg al het voorwerp van een specifieke reglementering uit. Daarom pleiten **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** voor de opheffing van de artikelen 7 tot 9 van de WCK en voor de toepassing van de regeling van de wet van 14 juli 1991.

Ze herinneren er tenslotte aan dat de wet de consument overigens toelaat om zich terug te trekken uit de kredietovereenkomst gedurende een termijn die na de omzetting van de richtlijn van 7 tot 14 dagen zal gaan.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties delen dit standpunt niet en willen de artikelen 7 tot 9 WCK behouden.

Volgens **deze vertegenwoordigers** is de link die tussen de afschaffing van het verbod van het leuren voor kredietovereenkomsten en de uitoefening van een herroepingsrecht gelegd wordt niet relevant. Het herroepingsrecht is immers een mechanisme dat a posteriori wordt toegepast, als de kredietovereenkomst afgesloten is, terwijl het verbod van het leuren tot doel heeft een aantal misbruiken te voorkomen.

Op dezelfde wijze menen **deze vertegenwoordigers** dat de verwijzing naar de WHP niet opportuun is omdat de betrokken problematiek niet dezelfde is.

De WHP verbiedt onder andere de agressieve of misleidende praktijken tegenover de consument, terwijl de WCK het leuren verbiedt in een aantal situaties waar, ook al is de consument niet op agressieve of misleidende manier benaderd, hij geneigd zou kunnen zijn om in te gaan op een leningaanbod naar gelang van de omstandigheden waarin deze offerte hem wordt gedaan. Zo kan bijvoorbeeld het gewone feit dat deze offerte op zijn werkplaats gedaan wordt doen geloven dat het daarom een ernstig aanbod betreft, wat niet wenselijk is (afgezien van de problemen van concurrentievervalsing veroorzaakt door een dergelijke leuren aan de werkplaats).

- **Artikel 11 WCK**

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat momenteel enkel een lijst van erkende kredietgevers in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd werd. **Zij** menen dat deze informatie op twee manieren ontoereikend is. Niet alleen omdat in deze lijst enkel de kredietgevers en niet de kredietbemiddelaars zijn opgenomen. Ook echter omdat ze enkel in het Belgische Staatsblad is gepubliceerd.

Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties**, moeten de kandidaat-kredietnemers of elke andere belanghebbende de mogelijkheid hebben om na te gaan of de kredietgever of de kredietbemiddelaar met wie ze willen onderhandelen wel degelijk de toelating heeft om zijn activiteiten uit te oefenen.

In dat verband geven ze dus als aanbeveling om in het kader van de wet van 12 juni 1991 de verplichting op te leggen om een geactualiseerde lijst van alle kredietgevers en bemiddelaars ter beschikking te stellen op de site van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie¹⁵.

¹⁵ Zie in die zin het voornoemde wetsvoorstel 4-858. Dit standpunt wordt eveneens bijgetreden door J. VAN HOUTE en D. BLOMMAERT in hun bijdrage , in Handboek Consumentenkrediet, Die Keure, 2007, p.422.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand zijn voorstander van de invoering van een informatiesysteem betreffende de inschrijving van kredietbemiddelaars. Zij vestigen de aandacht op de nood aan een systeem dat rechtszekerheid met betrekking tot tegenstelbaarheid tegen derden waarborgt.

- **Artikel 14 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand komen terug op de noodzaak om ook de in de wet bepaalde vormvoorschriften op het vlak van de kredietovereenkomsten aan te passen aan de evolutie van de communicatiemiddelen die heeft plaatsgehad sinds de goedkeuring van de wet in 1991. Deze aanpassing is onontbeerlijk om het afsluiten van overeenkomsten langs elektronische weg mogelijk te maken en moet ook betrekking hebben op het afsluiten via elektronische weg van nevenovereenkomsten van de kredietovereenkomst zoals de zekerheden of de loonoverdracht.

Er bestaat vandaag een groeiende vraag van consumenten naar elektronisch krediet. Er worden reeds heel wat kredietaanvragen elektronisch gedaan, maar de verdere afwikkeling van die aanvragen gebeurt echter via het kantorennet of via de post, omwille van de wettelijke obstakels.

Om het elektronisch contracteren mogelijk te maken stellen **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** de volgende versoepelingen voor:

- * handtekening: ook een elektronische handtekening (art. 1322, tweede lid B.W. , art. 2, 1° en 2° Wet van 9 juli 2001) moet mogelijk worden gemaakt. Bij uitbreiding zou de elektronische handtekening -zoals te definiëren in de WCK- ook als geldige handtekening voor de loonoverdracht moeten aanvaard worden;
- * geschrift: ook een andere duurzame drager moet kunnen;
- * de eigenhandig geschreven vermelding: "gelezen en goedgekeurd voor ... euro op krediet": deze vereiste zou moeten verdwijnen. In een elektronische omgeving kan inderdaad niet worden geverifieerd dat degene die de overeenkomst (elektronisch) ondertekent, ook degene is die de bedoelde vermelding heeft aangebracht. Indien toch wordt vastgehouden aan de vermelding, dan zonder de eis van "eigenhandig" en middels een aanvinkveld;
- * de eigenhandig geschreven datum en plaats van ondertekening: aan de eis van "eigenhandig schrijven" kan niet worden vastgehouden. Deze vermeldingen hebben geen zin in een elektronische omgeving;
- * vermeldingen in een afzonderlijk lid, in dikke lettertekens en in een ander lettertype: deze vermeldingen wijken af van de verplichte inhoud van de kredietovereenkomst zoals bepaald in de Europese richtlijn. Zij kunnen door de nationale wetgever niet opgelegd worden (maximum harmonisering).
- * vermeldingen ter hoogte van handtekening: zie vorig sterretje;
- * controle van de identiteitskaart (art. 17 WCK): moet ook de elektronische identiteitskaart omvatten;
- * datum van totstandkoming van de kredietovereenkomst: verlaten van het principe dat de overeenkomst tot stand komt door ondertekening van het geschrift. De overeenkomst dient opnieuw tot stand te komen solo consensu.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties nemen met een zekere verbazing nota van deze vragen.

Verschillende auteurs hebben zich immers reeds over de vraag gebogen en er uit besloten dat het formalisme van de WCK kon worden nageleefd bij elektronisch handelsverkeer dankzij de geldende wetteksten¹⁶.

¹⁶ Zie in die zin C. BIQUET-MATHIEU, *Aperçu de la loi relative au crédit à la consommation après la réforme du 24 mars 2003*, in *Chronique de droit à l'usage des juges de paix et de police*, cahier n°42, janvier 2004, n°105-106 et R. STEENNOT, *De totstandkoming en de inhoud van de overeenkomst onder de nieuwe Wet consumentenkrediet*, D.C.C.R. 2004, p. 3.

Zij herinneren eraan dat de wet van 11 maart 2003 betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (ook de wet op de elektronische handel genoemd) specifiek over het probleem van de formele obstakels bij overeenkomsten afgesloten via elektronische handel gaat en de functionele equivalentie theorie invoert.

Deze theorie berust op een analyse van de belangrijkste functies van de traditionele vormvoorschriften om aan de overeenkomsten afgesloten op een papieren houder en overeenkomsten afgesloten via elektronische weg dezelfde juridische waarde toe te kennen, mits deze laatste deze functies¹⁷ respecteren.

Het verontrust hen te moeten vaststellen dat de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand voorstellen om bepaalde handgeschreven vermeldingen zoals « gelezen en goedgekeurd voor... euro terug te betalen » gewoonweg willen afschaffen.

Door deze vermelding op te nemen, wil de wetgever de consument bewust maken van de draagwijdte van zijn verbintenis, wat zeker noodzakelijk zou zijn indien de overeenkomst volledig via elektronische weg zou worden afgesloten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen in het algemeen vast dat de WCK lang niet de enige wet is die handtekeningen of handgeschreven vermeldingen eist en dat er geen sprake van kan zijn om de hindernissen voor het elektronische krediet weg te nemen door iedere verwijzing naar een handtekening of handgeschreven vermeldingen uit de WCK te schrappen.

- **Artikel 16 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand doen opmerken dat deze bepaling ook problemen geeft in geval van op afstand afgesloten overeenkomsten. Zij menen dat het treffender zou zijn om te spreken van « afsluiten » van de kredietovereenkomst i.p.v. « ondertekening » van de overeenkomst. Bovendien menen ze dat de sanctie verbonden aan deze bepaling overdreven is.

In dat verband herinneren **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** eraan dat de kredietovereenkomst een plechtige overeenkomst is waarbij de gewone uitwisseling van de wil tussen de partijen niet volstaat.

¹⁷ Wat de WCK betreft, vermelden bepaalde gespecialiseerde auteurs dat « het gebruikte procédé gewoonweg het elektronische equivalent zou kunnen zijn van het oorspronkelijk door de wetgever in een papiercontext beoogde procédé. Zoals de vereisten inzake de vormgeving van verplichte vermeldingen (vetgedrukt, in een afzonderlijk kader...) zouden zonder grote moeilijkheden moeten worden nageleefd in een digitale omgeving waar de documenten kunnen worden voorgesteld in alle vormen dankzij de tekstverwerkingssoftware, of mits een bepaalde configuratie, om te garanderen dat de informatie niet aan de aandacht van de consument ontsnapt".

Of nog " Par contre, dans d'autres hypothèses, le moyen envisagé par le législateur est tel qu'il n'a pas de pendant électronique. Il en est ainsi, par exemple, de l'exigence de la mention : « Ne signez jamais un contrat non rempli » à la hauteur de l'endroit où le consommateur appose sa signature. A notre avis, c'est précisément là que la clause transversale générale trouve toute sa signification. En effet, cette dernière invite à se détacher des moyens concrets envisagés par le législateur, pour ne s'attacher qu'à la fin poursuivie. En l'espèce, l'important n'est pas tant d'indiquer une mention informative que d'éviter un blanc-seing. Or, cette finalité peut être rencontrée électroniquement par d'autres moyens – parfois plus efficaces, d'ailleurs – tel le recours à un logiciel empêchant la signature électronique d'un contrat non rempli. Grâce à la clause transversale générale, les contrats conclus électroniquement avec de tels dispositifs de sécurité sont parfaitement valables à cet égard".

Voy. M. DEMOULIN et E. MONTERO, *La loi du 11 mars 2003 sur les services de la société de l'information: une vue panoramique et trois zooms*, in *Revue Ubiquité – Droit des technologies de l'information*, n° 16/2003, p. 41.

Zij menen dat aangezien de methode van de elektronische handtekening voorhanden is en meer en meer tot ontwikkeling strekt, het aan de sector is om deze elektronische handtekening toe te passen i.p.v. de WCK te willen wijzigen telkens ze een handtekening vereist.

Zij verwijzen in dat verband naar de overwegingen geformuleerd in artikel 14.

- **Artikel 17 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand wijzen erop dat het onderzoek van de identiteit van de klanten reeds deel uitmaakt van de verplichtingen die voortvloeien uit de witwas-wet.

Zij pleiten er in het algemeen voor om in de wet op het consumentenkrediet de regels inzake materies die reeds door andere wetgevingen gedekt worden, te schrappen zoals de wet betreffende de handelspraktijken, de witwas-wet, de Privacywet, enz... De omzetting van de richtlijn biedt de wetgever inderdaad de gelegenheid om het « better regulation »-principe toe te passen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties herinneren eraan dat de witwas-wet andere doelstellingen nastreeft dan de WCK.

Zij merken op dat in het kader van de WCK correcte identiteitsgegevens van de kandidaat-kredietnemer ondermeer een garantie bieden van de goede werking voor de Centrale voor Krediet aan Particulieren, een Centrale waarvan de kredietgevers de werking overigens wensen uit te breiden.

In die context menen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat de identiteitscontrole op basis van bewijsstukken een fundamentele veiligheidsgarantie biedt, in het bijzonder dan voor de kredietgevers en in die zin verwerpen zij de gegrondheid van de vraag van de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand.

- **Artikel 19 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand doen opmerken dat het principe volgens hetwelk de verplichtingen van de consument en de betaling van het kredietbedrag slechts uitwerking krijgen vanaf de levering van het goed/verlening van de dienst aan de consument impliceert dat er een band bestaat tussen de kredietgever en de verkoper (principe van commerciële eenheid). Uit de enkele vermelding van het gefinancierde goed of de gefinancierde dienstverlening in de kredietovereenkomst kan evenwel niet worden afgeleid dat er een dergelijke link bestaat.

Zij pleiten bijgevolg voor een aanpassing van artikel 19 WCK dat te ruim is opgesteld.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat overweging 37 van de richtlijn¹⁸ de mogelijkheid biedt om artikel 19 WCK in de huidige versie ervan te behouden en ze wensen dit behoud.

¹⁸ "In het geval van gelieerde kredietovereenkomsten is er sprake van onderlinge afhankelijkheid tussen de aanschaf van een product of een dienst en de daartoe gesloten kredietovereenkomst. Derhalve dient de consument, indien hij op grond van het Gemeenschapsrecht zijn herroepingsrecht ten aanzien van de koopovereenkomst uitoefent, niet langer gebonden te zijn door de daarmee gelieerde kredietovereenkomst. Dit mag geen afbreuk doen aan de nationale wetgeving inzake gelieerde kredietovereenkomsten in de gevallen waarin op grond van de nationale wetgeving een koopovereenkomst is vernietigd of de consument zijn herroepingsrecht heeft uitgeoefend. Evenmin mag dit afbreuk doen aan de naar nationaal recht aan de consument toegekende rechten op grond waarvan er geen verbintenis tussen de consument en een leverancier van goederen of diensten mag worden aangegaan, noch een betaling tussen hen mag plaatsvinden, zolang de consument de kredietovereenkomst ter financiering van de aanschaf van de goederen of diensten niet heeft ondertekend".

- **Artikel 20 bis WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand pleiten opnieuw voor de afschaffing van deze bepaling en voor de toepassing van het algemene regime dat geldt voor de verkoop op afstand van financiële producten.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen integendeel dat artikel 20 bis, dat ondermeer een afwijking vormt op artikel 20 in de WCK moet worden gehandhaafd.

- **Artikel 22 WCK**

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties willen dat artikel 22 van de wet van 12 juni 1991 op twee essentiële¹⁹ punten gewijzigd wordt.

Zij stellen vast dat de nulstellingstermijn bedoeld in artikel 22 momenteel enkel van toepassing is op de overeenkomsten die niet in de periodieke terugbetaling van kapitaal voorzien. Deze overeenkomsten vertegenwoordigen slechts een gering gedeelte van de overeenkomsten die afgesloten worden op de markt van kredietopeningen. Voor alle doeltreffendheid moet de termijn van nulstelling bepaald in artikel 22 dus volgens **deze** vertegenwoordigers uitgebreid worden tot alle vormen van kredietopening, met inbegrip tot die waarbij voorzien wordt in de periodieke terugbetaling van kapitaal.

Bovendien menen de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat nulstelling om doeltreffend te zijn periodiek moet gebeuren; het is immers zaak om de consumenten af te raden om een overeenkomst van kredietopening af te sluiten voor de bedragen die ze niet binnen een redelijke termijn zouden kunnen terugbetalen.

In dat verband menen ze dat de termijn van nulstelling die momenteel beoogd wordt te lang is, in het bijzonder voor de "kleine kredietopeningen"; **zij** pleiten er dus voor dat deze termijn (momenteel vastgesteld op maximum 60 maanden) zou worden beperkt tot 12 maanden voor de kredietopeningen van minder dan 5000 €²⁰.

Zij dringen er ook op aan dat deze wijziging wordt gekoppeld aan duidelijke informatie aan de consument die moet worden verwittigd dat hij "de tellers weer op nul moet zetten" vanaf de ondertekening van de kredietovereenkomst en dit via de bijzondere vermelding hierin (aan de vervaldag zou moeten worden herinnerd op alle tussentijdse maandelijkse overzichten om te vermijden dat de consument voor een verrassing komt te staan).

Ten slotte dringen **deze vertegenwoordigers** er op aan dat de consument eens dat de vervaldag is aangebroken kan blijven genieten van de mogelijkheid van maandelijkse afbetalingen tot zijn schuld is aangezuiverd, dit om te vermijden dat hij zich verplicht ziet om een ander krediet aan te gaan om zijn kredietopening op nul te brengen.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand wijzen erop dat naast het erg dwingende algemene reglementaire kader dat van toepassing is op alle categorieën van

¹⁹ Zie in die zin het wetsvoorstel nr.4-522 de Mevrn. Zrihen en Kapompolé.

²⁰ Zie in die zin het standpunt dat de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties reeds ingenomen hebben in het advies 323 (30 juni 2004) van de Raad voor het Verbruik.

kredietovereenkomsten (zie de artikelen 5 tot 15 WCK), de kredietopeningen ook al onder een bijzondere reglementering vallen die de graad van bescherming van de consument nog versterkt :

- Zo legt de wet van 12 juni 1991 bepaalde bijzondere vermeldingen op voor de kredietopeningen op het vlak van reclame en van de eigenlijke overeenkomst (art. 57 en 58).
- Tevens is voorzien in een specifieke informatieplicht omdat de kredietgever voor elke kredietopening verplicht is om een zeer gedetailleerd maandelijks overzicht te sturen dat o.a. de voor de periode opgenomen bedragen, het bedrag van de verschuldigde kosten en interesten, het verschuldigd blijvend saldo en de laatst overeengekomen debetrentevoet op jaarbasis bevat (art. 59).
- Sinds 1 februari 2007 en in tegenstelling tot wat het wetsvoorstel vermeldt (blz. 3, 3de paragraaf), is er een maximumtermijn van nulstelling van 5 jaar van toepassing voor de kredietovereenkomsten van onbepaalde duur of van bepaalde duur van meer dan 5 jaar die in geen enkele periodiek terugbetaling van kapitaal voorzien (koninklijk besluit van 24 september 2006).

Bijgevolg is het onjuist te beweren dat de kredietopeningen (al dan niet van onbepaalde duur) « met gemak » door de kredietgevers zouden worden verleend aangezien zij integendeel nog strenger zijn gereguleerd, recent nog met de verplichting tot nulstelling om de vijf jaar maximum voor kredietopeningen van lange duur.

Uit het advies van dhr. Erik van den Haute blijkt overigens dat de nulstelling van kredietopeningen van onbepaalde duur niet strookt met artikel 13 van de richtlijn (E. VAN DEN HAUTE, « De richtlijn 2008/48/EG en de kredietopeningen », bijdrage tot de studiedag van IFE over « le crédit à la consommation, mesurer les enjeux de l'harmonisation communautaire », 20 januari 2009) . Volgens deze auteur regelt artikel 13 van de richtlijn immers de opzegging van kredietovereenkomsten met onbepaalde duur en voorziet het in geen enkele beperking die vergelijkbaar is met de verplichting tot nulstelling. Het betreft een volledig geharmoniseerde bepaling die bijgevolg strikt in Belgisch recht moet worden omgezet.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand vestigen de aandacht op het feit dat het behoud en, a fortiori de versterking, van de restricties op artikel 13 van de richtlijn onvermijdelijk neerkomt op het penaliseren van de Belgische kredietgevers, terwijl de buitenlandse kredietgevers de mogelijkheid blijven behouden om revolvingkredieten aan te bieden en zo in staat zullen zijn om Belgische klanten aan te trekken ten koste van de kredietgevers die onderworpen zijn aan de Belgische wet.

Zij herinneren eraan dat wetgevende initiatieven op evenwichtige wijze rekening moeten houden met de belangen van de verschillende partijen, afgestemd op de gemiddelde consument. Een aanpak die uitsluitend gericht is op de groep van consumenten die zich in een extreme situatie bevinden, heeft als gevolg dat de ontwikkeling van het krediet in België wordt geblokkeerd. **Zij** vestigen de aandacht van de Raad op de beslissing van de Federale Regering om voor groene kredieten specifiek langere terugbetalingstermijnen te voorzien dan nu het geval is omdat het belangrijk is dat de maandelijkse aflossing min of meer gelijk loopt met de energiebesparing. Kortere terugbetalingstermijnen zijn dus niet per definitie in het belang van de consument. Te korte terugbetalingstermijnen kunnen het onmogelijk maken voor de consument om een investering te financieren.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties doen opmerken dat artikel 13 twee zaken harmoniseert : 1) het opzeggingsrecht en 2) het opschortingsrecht en menen dat deze bepalingen als dusdanig moeten worden omgezet.

Zij menen dat de nulstelling niets toevoegt en niets schrapt noch wat het opzeggingsrecht noch wat het opschortingsrecht betreft aangezien ze een andere bijzondere modaliteit van het recht van gebruik van krediet regelt.

Zij merken ook op dat de voortreffelijke auteur vermeld door de vertegenwoordigers van de productie overigens voorzichtig zijn bezwaar in vragende vorm geformuleerd heeft.

Deze vertegenwoordigers menen dat wanneer de harmonisatie enkel betrekking heeft op hetgeen expliciet beoogd wordt in de richtlijn, de nulstelling kan en moet gehandhaafd blijven. Deze verplichting lijkt des te belangrijk omdat de statistieken van de Centrale voor Krediet aan Particulieren aantonen dat de wanbetalingen bij deze bijzondere vorm van krediet toenemen als dit krediet door andere instellingen dan kredietinstellingen wordt toegestaan.

Wat artikel 22 §3 LCK betreft, pleiten **de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** ervoor dat de partijen de keuze zouden krijgen om het termijnbedrag al dan niet te behouden en om de overeengekomen terugbetalingstermijn al dan niet te verlengen/verminderen in geval van aanpassing van het jaarlijks kostenpercentage²¹. Het betreft immers een kwestie van inschatting van het risico die moet onderzocht worden door de kredietgever in functie van de specifieke situatie en die hem niet ambtshalve door de consument mag worden opgelegd.

- **Artikel 27 bis WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand wijzen erop dat de uitvoering van deze bepaling relatief complex is en dat een vereenvoudiging van het regime wenselijk is. Zo zou het regime ingevoerd door art. 27 bis, §1 worden uitgebreid naar alle vormen van beëindiging van de kredietovereenkomst. Zij menen dat de termijn van drie maanden voorzien door artikel 27 bis, §2, lid 2, evenals de vormvereiste van art. 27 bis, §4 te ver gaan.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties doen opmerken dat achter de zichtbare complexiteit van artikel 27 bis zich in feite verschillende hypothesen aftekenen die de toepassing van verschillende regimes vergen.

Terwijl §1 de ontbinding van de overeenkomst betreft, betreft §2 de eenvoudige betalingsachterstand, waarop niet dezelfde financiële sancties zouden kunnen worden toegepast als de ontbinding van de overeenkomst.

In die zin kunnen ze niet instemmen met de vraag geformuleerd door de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand om het regime van artikel 27 bis § 1 te veralgemenen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen van hun kant dat in de WCK zou worden verduidelijkt dat van de geïnde kosten bij eenvoudige betalingsachterstand (art. 27 bis § 2) de vergoedingen moeten worden afgetrokken die gevraagd worden als de overeenkomst wordt ontbonden (art. 27 bis § 1er).

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand kunnen niet instemmen met een dergelijke aftrek van kosten die geenszins te rechtvaardigen is omdat ze betrekking hebben op verschillende situaties.

- **Artikelen 28 tot 33 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand merken op dat sommige van deze bepalingen, die betrekking hebben op de onrechtmatige bedingen, dateren van de wet van 1975 en verouderd zijn. Dat is het geval voor de artikelen 32 en 33 WCK. **Ze** betreuren overigens het excessief

²¹ Concreet moet de bepaling worden aangepast door te bepalen dat de consument het mag “vragen”, en niet “eisen”.

dwingende karakter van de artikelen 29, 30 en 31, die elke bewegingsruimte van de partijen inperken, in het nadeel van de consumenten ook. **Ze** verwijzen voor het overige naar de hiervoor reeds geformuleerde commentaar betreffende de artikelen 30 en 31 WCK.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zien niet goed in waarom de consument nadeel zou ondervinden bij een verbod van deze onrechtmatige bedingen.

Wat het artikel 31 betreft, zetten **ze** toch vraagtekens bij de praktijk van veel kredietgevers om de kandidaat-kredietnemer een schuldsaldoverzekering te doen afsluiten (meestal bij een zustermaatschappij), terwijl het risico reeds algemeen gedekt wordt op een andere manier (met name door een levensverzekering afgesloten in het kader van het hypothecair krediet) en het dus zou volstaan om deze risicodekking uit te breiden tegen betaling van een geringe bijkomende premie.

- **Artikelen 34 tot 37 WCK**

In verband met de borgtocht en de persoonlijke zekerheden signaleren **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** eveneens dat de regelgeving sinds het ontstaan van de WCK is geëvolueerd. Door de wet van 3 juni 2007 werd immers een nieuw hoofdstuk in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd, waardoor de kosteloze borgtocht zeer strikt omkaderd wordt. Bijgevolg menen **ze** dat het niet langer nodig is de artikelen 34 tot 37 in de WCK te behouden.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wensen er wat dit betreft op te wijzen dat het toepassingsgebied van de wet van 3 juni 2007 verschilt van dat van de artikelen 34 tot 37 van de WCK. Inderdaad, de wet van 3 juni 2007 viseert enkel de *kosteloze borgtocht*, terwijl de artikelen 34 tot 37 betrekking hebben op *elke vorm van persoonlijke zekerheid* waarbij de verbintenissen die voortvloeien uit een kredietovereenkomst worden gewaarborgd.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen ook vast dat de artikelen 34 tot 37 specifieke beschermingsmechanismen invoeren, zoals bijvoorbeeld het verbod op omnibusborg.

Om deze twee redenen vinden **ze** het gewenst om deze artikelen toch in de WCK te behouden.

- **Artikel 38 WCK**

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties wensen het artikel 38 van de wet van 12 juni 1991 te wijzigen.

Dit artikel bepaalt dat de consument wiens financiële toestand is verslechterd de vrederechter om betalingsfaciliteiten kan verzoeken. Door het invoeren van deze procedure wenste de wetgever een dringende oplossing te vinden voor de gevallen van overmatige schuldenlast die, omwille van hun specifieke aard, een oplossing "op maat" vereisen. Toch stellen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** vast dat van deze procedure, ondanks een amendement in 2003, zeer weinig gebruik wordt gemaakt door consumenten met betalingsmoeilijkheden.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen bijgevolg voor om het artikel op verschillende punten te verbeteren.

Wat de kostprijs betreft, pleiten **ze** ervoor, dat de consument met betalingsmoeilijkheden automatisch toegang zou kunnen hebben tot de kosteloze rechtsbijstand en tot het kosteloze verzoekschrift, naar het voorbeeld van de collectieve schuldenregeling.

Wat de duurtijd betreft, pleiten ze ervoor, om de in artikel 1337 bis van het Gerechtelijk Wetboek vermelde wachttijd af te schaffen ; dat artikel bepaalt dat de rechtspleging slechts kan worden ingeleid nadat de schuldeiser geweigerd heeft de betalingsfaciliteiten toe te staan aan de schuldenaar welke deze laatste aangevraagd heeft bij een ter post aangetekende brief met de vermelding van de redenen ervan.

Ze vragen eveneens dat het indienen van het verzoekschrift de verplichtingen voortvloeiend uit de kredietovereenkomst, de interestvoeten, alsook de lopende procedures, inbeslagnames of overdrachten zou opschorten (naar het voorbeeld van het verzoek inzake collectieve schuldenregeling).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties dringen erop aan, dat de consumenten beter zouden worden ingelicht over het bestaan van deze procedure, vermeld in artikel 38 van de wet van 12 juni 1991.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand wensen ook verbetering in de procedure voor het verlenen van betalingsfaciliteiten wanneer de consument moeilijkheden ondervindt, maar ze kunnen in geen geval akkoord gaan met de voorstellen geformuleerd door de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, met name wat betreft het opschortende karakter van de indiening van het verzoekschrift.

Ze vinden, bovendien, dat de schuldenaar de mogelijkheid moet hebben om zich in eerste instantie te wenden tot de schuldeiser, alvorens naar het gerecht te stappen, waardoor bijkomende kosten kunnen vermeden worden. De kredietgever moet aldus een zekere soepelheid krijgen om met de consument eventuele betalingsfaciliteiten overeen te komen. **Ze** menen immers dat de kredietgever de mogelijkheid moet krijgen om anticipatief op te treden, alvorens de consument zich in financiële nesten heeft gewerkt. Het gaat hier om een principe van goed en gezond beheer van de relatie tussen kredietgever en consument.

- **Artikelen 68 tot 73 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand constateren eveneens dat deze bepalingen, die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens, nog dateren van de periode waarin de persoonlijke gegevens betreffende het consumentenkrediet waren opgenomen in een privé-Centrale, naast het door de NBB beheerde bestand. Sindsdien werden de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de wet van 10 augustus 2001 betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren aangenomen en worden deze materies door beide wetten geregeld. Bijgevolg bevelen **ze** aan, de artikelen 68 tot 73 van de WCK te schrappen. Er moet hoe dan ook op worden toegezien dat het stelsel dat van toepassing is op het consumentenkrediet uitsluitend de externe persoonsgegevens beoogt, namelijk die gegevens die bestemd zijn om door derden te worden geraadpleegd.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties merken op dat de gegevens die werden verzameld naar aanleiding van een consumentenkredietovereenkomst, bijzonder gevoelig liggen. Het betreft met name gegevens over het werk, de inkomsten, het vermogen en meer algemeen de solvabiliteit van een persoon en zijn vermogen om grote financiële verbintenissen aan te gaan.

Volgens **deze vertegenwoordigers** is het dan ook gerechtvaardigd om in de WCK het principieel verbod te behouden om deze gegevens aan andere personen dan de kredietgever door te geven, begrepen in de zin van de rechtspersoon die het krediet heeft toegekend (om de andere maatschappijen van zijn groep uit te sluiten, zoals een verzekeringsfiliaal, een filiaal voor hypothecair krediet, enz.).

Ze wensen overigens dat de bestemming van dit soort gegevens beter zou worden gepreciseerd in geval van overdracht van de kredietovereenkomst of van betaling met indeplaatsstelling (bijvoorbeeld door een kredietverzekeraar), vermits een kredietgever zich in deze hypothesen in de plaats stelt van een ander.

Ze pleiten ervoor om het verbod op het gebruik van de gegevens voor marketingdoeleinden, dat impliciet voortvloeit uit de formulering van de wet, expliciet zou worden geformuleerd.

Ze wensen ook de dubbelzinnigheden uit de huidige tekst te verwijderen en een onderlinge samenhang te bereiken met de wetgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, opdat, in de mate van het mogelijke, het algemene stelsel van de wet van 8 december 1992 zou kunnen worden toegepast. In die zin vinden **ze** dat een afschaffing van de artikelen 70 tot 73 en 100 zou moeten worden overwogen. Een zeer gevoelige vermeerdering van de boetes in geval van gebruik van de gegevens voor andere doeleinden dat het beheer van de kredieten, lijkt opportuun. Tot slot pleiten **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** ervoor, dat elke auteur van een individueel aan de consument gerichte reclame (op zijn thuisadres), zodra deze er om vraagt, verplicht is te zeggen wie hem het bestand met de hem betreffende gegevens heeft bezorgd.

- **Artikelen 75 WCK**

De Raad stelt vast dat de erkenningsvoorwaarden betreffende het netto-actief, de liquiditeitsratio en het bedrijfskapitaal niet zijn aangepast aan de economische realiteit.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand wensen het stelsel te herzien, voor zover deze erkenningsvoorwaarden niet zijn aangepast aan de manier waarop de kredietgevers hun activiteiten uitoefenen. **Ze** verwijzen in dit verband naar hun gedetailleerde standpunt, bijgevoegd als bijlage bij dit advies.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, van hun kant, pleiten voor striktere criteria, opdat de toegang tot de activiteit zou worden voorbehouden voor groepen die bekwaam zijn om hun activiteiten te organiseren met een minimum aan duurzaamheidsgaranties.

Artikel 77 e.v. WCK

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties stellen vast dat de kredietbemiddelaar een essentiële rol speelt in heel het proces dat tot het sluiten van het krediet leidt; hij is immers vaak de enige rechtstreekse tussenpersoon voor de consument, tijdens alle fasen van de contractuele relatie.

Toch is volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** in een aantal gevallen de informatie die door de bemiddelaars wordt gegeven niet volledig, zodat de consument de reële draagwijdte van zijn engagement nog steeds niet kan inschatten.

Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** komt deze situatie voort uit het feit dat de kredietbemiddelaars vaak zelf niet over de vereiste kennis beschikken om de consument de nodige informatie en bijstand te kunnen geven.

Om deze leemte op te vullen wensen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** striktere voorwaarden te bepalen voor de toegang tot het beroep van kredietbemiddelaar.

Ze suggereren met name dat de kredietbemiddelaars, vooraleer ze zich inschrijven, bij wet verplicht moeten worden om een opleiding te volgen (alsook bijscholing), en voor een examen moeten slagen. **Ze** merken daarbij op dat het stelsel van toepassing op de kredietbemiddelaars aldus zou worden afgestemd op dat van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen (artikel 10, 1°), alsook op dat van de wet van 22 maart 2006 (artikel 8, 1°) betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten.

- **Artikelen 85 tot 109 WCK**

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand verwijzen naar de hierboven geformuleerde vragen wat betreft het redelijke en evenredige karakter van het stelsel van sancties en de effectieve uitoefening van de rechten van de verdediging. Ze wijzen er overigens met nadruk op dat het noodzakelijk is om een verschil te maken tussen de kredietbemiddelaars die bij wijze van nevenactiviteit als kredietbemiddelaar optreden en deze die in hoofdactiviteit als kredietbemiddelaar optreden, zoals voorzien door artikel 7 van de richtlijn.

Wat het stelsel van de sancties betreft, verwijzen de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** naar de opmerkingen die ze over artikel 23 hebben geformuleerd.

Met het oog op meer duidelijkheid pleiten **ze** er bovendien voor dat de artikelen 85, 86 en 92 WCK, die met name voorzien in een vermindering van de financiële verplichtingen van de consument in bepaalde gevallen waarin de kredietgever zijn wettelijke verplichtingen niet heeft nagekomen, uitdrukkelijk vermelden dat in de bedoelde gevallen de kredietgever elk voordeel verliest van de kosten van het krediet, zonder enige mogelijkheid voor de rechter dus om deze sanctie aan te passen zoals nu vaak het geval is.

Bijlage :

Voorstellen van de BVK in het kader van artikel 75, § 3, 1° bis en 1°ter

1. optrekken van het netto-actief voor de verrichtingen op afbetaling tot minimaal 250.000€ (LOA, VOA, FH).
2. verlaging van de huidige ratio van 1,5 naar 0,9
3. schrappen van artikel 75 § 3 1° ter (bedrijfskapitaal)
4. de liquiditeitsvereiste niet van toepassing laten zijn op :
 - de banken onderworpen aan de controle van de CBFA (akkoord FOD, maar wet moet nog aangepast worden)
 - de instellingen die geïntegreerd zijn in de consolidatieperimeter van een reeds aan de controle van de CBFA onderworpen instelling
 - de Belgische filialen van buitenlandse kredietinstellingen die onderworpen zijn aan het toezicht door de lokale voordij-overheid.
5. de vorderingen op meer dan 1 jaar rekenen tot de vlottende activa
6. voor maatschappijen die niet aan de voormelde voorwaarden voldoen, de mogelijkheid voorzien om via een specifiek rapport van de bedrijfsrevisoren aan te tonen dat de nodige liquiditeit toch is voorzien. De modaliteiten daarvan worden bepaald bij KB.

LEDEN EN DESKUNDIGEN AANWEZIG
OP DE PLENAIRE VERGADERING
VAN DE
RAAD VOOR HET VERBRUIK VAN 14 MEI 2009
VOORGEZETEN DOOR DE HEER GEURTS

1. Leden die de organisaties van de consumenten vertegenwoordigen:

Effectieven:	Mevrouw DE ROECK-ISEBAERT	(Gezinsbond)
	Mevrouw DOMONT-NAERT	(Test-Aankoop)
	De heer DUCART	(Test-Aankoop)
	Mevrouw JONCKHEERE	(ACLVB)

Plaatsvervangende :	De heer DE BIE	(Test-Aankoop)
	De heer QUINTARD	(ABVV)

2. Leden die de organisaties van de productie vertegenwoordigen:

Effectieven :	De heer GHEUR	(VBO)
	De heer VAN BAEVEGHEM	(BVK)
	De heer VAN BULCK	(Febelfin)
	De heer VANDEPLAS	(Essenscia)

Plaatsvervangende:	Mevrouw SEPUL	(Raad voor Reclame)
	De heer VERHAMME S.	(VBO)

3. Leden die de organisaties van de distributie vertegenwoordigen:

Effectief:	De heer de LAMINNE de BEX	(Fedis)
------------	---------------------------	---------

4. Leden die de organisaties van de middenstand vertegenwoordigen:

Effectief:	De heer VERHAMME M.	(UNIZO)
------------	---------------------	---------

5. Waarnemers

Mevrouw JOURDAIN (Febelfin)
De heer MOERENHOUT (OIVO)
De heer WILLAERT (OIVO)